1

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 8(1103). Londonas, 1970 metų vasario mėn. 24 d. XXIV metai

PRAEITIS, DABARTIS IR ATEITIS

LIETUVOS DIPLOMATIJOS ŠEFO S. LOZORAIČIO ŽODIS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS PROGA

Minint tautos šventę — Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktį, mes grįžtame mintyje į praeitį, kreipiame savo žvilgsnį į dabartį, o viltis į ateitį. Šie trys elementai — praeitis, dabartis ir ateitis — sudaro Lietuvos istoriją, kuri, prasidėjusi gilioje senovėje, nėra sovietų okupacijos nutraukta: ji tęsiasi ir tęsis, nes ją kuria pati lietuvių tauta, būdama dvasiškai nepriklausoma net ir dabartinėmis sąlygomis.

Lietuvos istorijoje, be teigiamų įvykių, padariusių ją galingiausia valstybe Rytų Europoje, buvo nelaimingų laikotarpių, kurie buvo sukėlę pavojų pačiai tautos egzistencijai, nes grėsė sunaikinti jos sąmonę, kalbą, tikėjimą. Tačiau atsiminimas apie tuos laikus neprivalo įkvėpti mums pesimizmo, sukelti mintį, kad mūsų tautai lemta, neišvengiama būti pažeidžiamai savo tautiniuose jausmuose ir valstybiniuose interesuose.

Priešingai, paminėjimas tų pavojų turi priminti mums, kad lietuviai atlaikė visus smūgius, visada buvo pasiryžę ir sugebėjo apginti savo tautinę individualybę, kalbą, tikėjimą ir panaudojo pirmą progą Lietuvos valstybei atstatyti — 1918 metų vasario 16 dieną.

Tapusi vėl laisva, mūsų tauta parodė visišką subrendimą, padarydama didelę pažangą visose srityse, kurios yra sprendžiamos civilizuotos valstybės ir visuomenės gyvenimui. Tai buvo tų moralinių tautinių vertybių padarinys, iš praeities paveldėtų valstybinių tradicijų bei įgimtų tautai gabumų padarinys, kurį laisvi lietuviai savo laisvoje žemėje praturtino, santykiaudami su krikščioniška Vakarų kultūra, o savo tarpe — ugdydami dar vieną didžią vertybę, būtent, lietuvišką solidarumą.

Šios vertybės šiandien yra ypač svarbios Lietuvai, kaip ir kiekvienam svetimųjų priespaudoje esančiam kraštui. Jeigu priešas atima laisvę ir politinio apsisprendimo teisę iš kurios tautos, bet ji yra apsisprendusi *išsaugoti* patriotinius jausmus, gerbti *moralines* tautines vertybes, kurios sudarė prarasto nepriklausomo gyvenimo pagrindą, — tokia tauta yra atspari svetimai įtakai, tebėra laisva dvasioje, ir kelias į nepriklausomybę palieka jai atdaras.

Tai, ką mes užsienyje sužinome apie sėkmingas lietuvių pastangas krašte kelti kultūros, švietimo lygį, saugoti bei tobulinti savo kalbą, kūrybiškai veikti tose gyvenimo srityse, kuriose okupacinė valdžia mažiau varžo lietuvių iniciatyvą, — visa, kas tokiu būdu dirbama Lietuvos vardan, jos gerovei ir ateičiai, sukelia mumyse užsienyje nuoširdų atgarsį.

Visa tai yra juo labiau pažymėtina, kad krašte yra išaugusi ir viekia nauja karta, kuri, nors ir nėra kvėpavusi tyru nepriklausomos Lietuvos oru, vis dėlto siekia savo mokslu, kultūra, darbu užtikrinti Lietuvai geresnę ateitį.

Šis siekis nėra bergždžias. Nėra tokios civilizuotos tautos, kuriai likimas skirtų būti svetimųjų valdžioje ir priespaudoje. Dabartinė mūsų krašto padėtis nėra nepakeičiama, galutinė, pirmiausia todėl, kad komunizmas juo toliau, juo aiškiau pasirodo nesąs pastovi politinė pajėga.

Šiais metais Lietuvos gyvenimas bus aptemdytas dar ir Lenino sukaktimi. Bus minimas tas rusų komunizmo vadas, kuris kėsinosi okupuoti Lietuvą, ką tik prisikėlusią nepriklausomam gyvenimui. Leninas siekė padaryti rusų komunistų partiją galinga diktatūros organizacija Rusijai valdyti ir komunistų diktatūrai plėsti pasaulyje. Jo mintimi, Rusijos ir kitų kraštų komunistai turėjo sudaryti vieningą Maskvos vadovaujamą bloką. Tam pasiekti Leninas patikslino ir išplėtė komunizmo programą, kurios pagrindan padėjo smurtą kaip svarbiausią priemonę tiek vidaus, tiek užsienio politikoje. Jis gerai prieš Staliną įvedė fizinio ir moralinio teroro sistemą, kurią po šiai dienai tęsia jo įpėdiniai.

Ir vis dėlto, praėjus 50 metų nuo bolševikų revoliucijos, Lenino sudarytame tarptautinio komunizmo bloke yra atsiradę gilių skilimų, krizių. Taigi, laimingu būdu, komunizmas išsigimsta, įeina į savitarpio konfliktų periodą, nes dargi komunistų tarpe kyla skirtumų taip pat ir tautiniu pagrindu.

Svarbiausia gi yra tai, kad pusės amžiaus bėgyje komunizmas savo ideologija ir santvarka nėra patraukęs savo pusėn nė vienos tautos. Nėra buvę atsitikimo, kad kuris kraštas būtų komunistų užvaldytas kitaip negu smurtu ir būtų komunistų valdomas žmonėms pritariant, o ne prievarta. Lietuvos padėtis yra vienas ryškiausių to įrodymų, o Lietuvos Bažnyčios persekiojimas — vienas brutalių tos prievartos pasireiškimų.

Tačiau priešingos komunizmui idėjos — žmonių laisvės, tautų nepriklausomybės, teisingumo principai — nesustabdomai stiprėja ir plečiasi pasaulyje.

Ši raida gaivina mūsų įsitikinimą, kad Lietuva atgaus nepriklausomybę. Teįkvepia mus šis įsitikinimas dabar, minint Tautos šventę, ir visada, kol susilauksime laisvės valandos.

PRIMINIMAS BRITANIJOS VYRIAUSYBEI

Britams vis dar tebėra aktualus Pietų Afrikos kriketininkų klausimas. Kai Pietų Afrika, prisilaikydama savo rasinės politikos, atsiuntė į Britaniją žaisti vien tik baltuosius, visur buvo demonstracijos ir trukdymai, kaip protestas prieš aną politiką.

Žaidėjai išvažiavo, bet dar kartą grįš. Britanijos Vidaus reikalų ministeris buvo klausiamas, kaip jis žiūri į tą reikalą. Jis pareiškė, kad toks vien baltųjų kriketininkų važinėjimas jam nepatinka, bet jis stengsis palaikyti tvarką. Toksai jo pareiškimas davė progos pasisakyti „Daily Express" bendradarbiui Wilfrid Sendall, kuris vasario 16 d. numeryje išspausdintoje skiltyje priekaištauja Vidaus reikalų ministeriui. Girdi, leidžiama demonstruoti tiems, kurie yra prieš rasinę politiką, nes vyriausybė nori turėti kairiųjų paramą. O jei kas demonstruotų už Pietų Afrikos baltųjų politiką, galėtų būti baudžiamas kaip rasistas. Taigi tėra tik vienas kelias, nes kitas negalimas.

Baigdamas savo išvedžiojimus, Sendall pagaliau prieina prie mums artimesnių argumentų savo teigimams paremti. Jis taip tęsia savo skiltį:

„Pavadinti tik diskriminacija valstybės laikyseną latvių, lietuvių ir estų atžvilgiu, žydų ir kai kurių Kaukazo tautų Vidurio Azijoje Sovietų Rusijoje būtų tik švelninimas tikrosios padėties. Persekiojimas būtų geresnis žodis.

„Vienintelis skirtumas tarp to, kas ten vyksta, ir tarp to, kas darosi Pietų Afrikoje, yra tik tas, kad daugiau žmonių žino, kas vyksta Pietų Afrikoje. Ir taip pat dėl to, kad rasinė diskriminacija tam tikru sumetimu, kaip atrodo, taikoma tik vadinamų baltųjų elgesiui su spalvotaisiais aptarti. Atrodo, į tai neįeina tokie atvejai, kai baltasis persekioja baltąjį, rudasis geltonąjį ir juodasis baltąjį.

„Bet kas būtų, jei aš ir žmonės, kurie galvoja kaip aš, nutartume sutrukdyti rusų baleto pasirodymą ar Čaikovskio koncertą, nes mus stipriai veikia Baltijos nacionalizmo smaugimas?

„Ar mes susilauktume tokios pat simpatijos iš Wilsono, Callaghano ar Jennie Lee, mūsų kultūros komisaro, kaip ir tie, kurie veda kompaniją prieš Pietų Afriką? Taigi, atsakykite patys sau.

„Iš tiesų aš atsimenu, kai George Brown parlamente prikišo toriams, kad jie Egipto valstybės galvą vadina „Nasseru", o ne „prezidentu Nasseru". Bet neatsimenu jokio jo protesto, kai darbiečiai parlamento nariai kalbėjo apie „Franco", bet ne „generalisimas Franko".

„Mūsų ministeriai, kaip ir aš, gerbia jau mirusį lordą Attlę. Atsimenu jo pastabą man. Ji buvo tokia: „Demokratija nėra vienos linkmės gatvė".

„Jeigu mes užmiršime tos pastabos dvasią, tai netrukus turėsime uždarytą gatvę".

SEPTYNIOS DIENOS

Tvardovskis išstumtas

Pasitraukė sovietinio literatūros žurnalo „Novy mir" vyr. redaktorius Tvardovskis, kuris buvo dažnai puolamas už spausdinimą politiškai su linija prasilenkiančių raštų. Neseniai jis buvo pradėtas pulti, kad Vakaruose išspausdinta jo antistalinistinė ir Sov. Sąjungoje dar niekada nepasirodžiusi poema.

Spėjama, kad jis pasitraukė ne tiek dėl tų puolimų, kiek dėl to, kad buvo atšaukti keturi jo pavaduotojai.

Jo vieton paskirtas buvęs leidykos direktorius, o anksčiau „Literaturnaja gazeta" redaktoriaus pavaduotojas Kosolapovas.

Tvardovskis „Novy mir" redagavo 1945-1958 m., Chruščiovas jį pašalino, bet tais pat 1958 m. buvo vėl grąžintas į pareigas.

Dezertyravimas Portugalijoje

Oficialiais duomenimis, Portugalijoj 1967 m. 15.000 vyrų pasistengė išsisukti naujokų ėmimo komisijos. Iš kariuomenės kasmet pabėga keletas šimtų.

Svarbiausia nenoro stoti kariuomenėn priežastis — sunkus Portugalijos karas kolonijose Afrikoje, kur vyksta sukilimai.

Kas padegė prieglaudą?

Muenchene, V. Vokietijoje, žydų prieglaudoje kilo gaisras, kurio metu žuvo 7 seneliai ir keletas sužeista.

Nustatyta, kad tai padegimas. Kilo įtarimas, kad tai gali būti tame mieste jau prieš tai savo veiksmais pasireiškusių arabų teroristų darbas. Vyriausybė paskyrė 8.000 svarų tam, kas nurodys nusikaltėlius.

Pasikalbėjimai po pasikalbėjimų

V. Vokietijos valstybės sekretorius Bahras grįžo iš Maskvos painformuoti vyriausybės, ką jis per tris savaites tarėsi su Sov. Sąjungos užsienių reikalų ministeriu Gromyka.

Rytų Vokietijos min. pirm. Stophas pakvietė Vakarų Vokietijos kanclerį Brandtą atvažiuoti tartis vasario 19 ar 26 d. Pirmoji pasiūlytoji diena netinkama Brandtui, nes buvo per arti. Manoma, kad Brandtas pasiūlys kovo mėn., prieš tai dar apsilankęs Londone, arba pasiūlys pradėti kol kas paruošiamuosius pasitarimus, mažesnio rango pareigūnų.

Rytų Vokietija geriems santykiams palaikyti stato sąlygą, kad būtų diplomatiškai pripažinta. Bet spėjama, kad Maskva gali būti suradusi formulę, kaip abi Vokietijos patenkinti.

Išeinamųjų vietų politika

Sovietinė spauda juokiasi iš Kinijos komunistų, kad Mao Cetungo socializmas esąs matuojamas pagal bendrųjų išeinamųjų vietų buvimą ar nebuvimą.

Kaip Tassas nurodo, Kinijos „Liaudies dienraštis" išsispausdinęs didelį straipsnį apie žūtbūtinę klasių kovą Šansio provincijoje.

Ten, sako, pašalintojo iš prezidento pareigų Liu Šao-Čio agentai likvidavo viešąsias išeinamąsias kaimuose, prasimesdami tuo, kad reikia trąšų jų sklypams, ir perėjo į pavojingą privačių išeinamųjų vietų sistemą.

Blakui Lenino ordinas

Britų dvigubas žvalgybos agentas, už pasitarnavimus Sov. Sąjungai nuteistas 42 metams kalėti, pabėgęs iš kalėjimo ir atsidūręs Sov. Sąjungoje, už nuopelnus apdovanotas Lenino ordinu.

Kur Kinijos ateitis?

Ilgame straipsnyje „Pravda" stengiasi įrodyti Kinijai, kad jos ateitis komunistiniame pasaulyje priklauso nuo draugystės su Sov. Sąjunga, o ne su JAV.

Kartu reiškiamas susirūpinimas, kad Kinija ir JAV pradeda pasitarimus.

Hoxos planai

Su Kinija susidraugavęs ir į jos komunizmą nusižiūrėjęs komunistinis Albanijos diktatorius Hoxha pradėjo ieškoti būdų, kaip išbristi iš nepriteklių.

Kinijos pavyzdžiu jis prądėjo „revoliucinių įsipareigojimų" planą viso krašto mastu, ir dabar nuolat skelbiami visokiausių nuostabių pasiekimų duomenys. Pavyzdžiui, Dibros rajone buvęs iškastas 10 mylių drėkinimo kanalas per 8 valandas, automobilių fabrike per 12 valandų pagaminta 49 penkiatoniai traktoriniai vilkikai ir kt.

Sacharovo laiškas

1968 m. akademikas Sacharovas buvo parašęs Sov. Sąjungos partijos viršūnėms didelį laišką, kritikuojantį krašto politiką.

Dabar Sov. Sąjungoje ir užsieniuose paskleistas naujas laiškas su jo parašu, rašytas partijos vadui Brežnevui. Laiške kritikuojama ūkinė netvarka ir tvirtinama, kad sergančiai Rusijai vienintelis kelias išsikrapštyti iš ligos yra leisti viešas diskusijas.

LIETUVA LENKŲ PARODOJE

Karališkos Meno Akademijos salėse Londone vyksta lenkų meno paroda, kurios eksponatai yra atvežti iš Krokuvos ir vaizduoja Lenkijos meną per paskutiniuosius tūkstantį metų.

Parodoje yra keli dalykai, kurie įdomūs ir lietuviui. Prie įėjimo iškabintas istorinis žemėlapis, kuriame galima matyti Didžiąją Lietuvos Kunigaikštystę, didesnę už tuo laiku buvusią Lenkiją. Kitoje salėje — puikūs XVI šimtmečio gobelenai, kurie anais laikais puošė karalių rūmus. Juose šalia Erelio gražiai išausta Lietuvos Vytis, Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės herbas.

Paroda turi labai didelį pasisekimą.

LIETUVIŲ KALBA ČIKAGOS UNIVERSITETE

Lietuvių Fondo pastangų dėka Čikagos universitete, viename žymiausių JAV-se, šių metų rudenį įvedamas lietuvių kalbos dėstymas, su pilnu kreditu studentams, kurie klausys šį kursą.

Šis nemažas lietuvių laimėjimas pasiektas 1969 m. pabaigoje, gruodžio mėn. Lietuvių Fondo Tarybai pritarus ir paskyrus 5.000 dol. sumą, kaip dovaną, kasmet per trejus metus, siekiant paremti lietuvių kalbos dėstymą Čikagos universitete.

1969 m. gruodžio 19 d. laiške Liet. Fondo Valdybos ir Tarybos pirmininkams dr. A. Razmai ir dr. G. K. Balukui Universiteto humanitarinių mokslų dekanas Robert E. Streeter, pasidžiaugęs L. Fondo auka, pažymėjo, kad „tai gera naujiena... kad prof. Stankiewicz bei jo kolegos gyvai susidomėję lietuvių kalbos reikšme, siekiant pažinti kalbinę bei kultūrinę plėtrą Pabaltijo ir Slavų srityse".

Liet. Fondas, šalia kasmet skiriamos aukos universitetui, dar numato skirti stipendijas studentams, studijuojantiems lietuvių kalbos kursą Čikagos universitete.

(Elta)

PIRMIEJI DERYBININKAI

Varšuvoje jau vyksta pirmieji paruošiamieji pasitarimai tarp Lenkijos ir Vakarų Vokietijos atstovų. Lenkams tuose pasitarimuose atstovauja užsienių reikalų viceministeris Winiewicz, o vokiečiams — Duckwitz. Tvirtinama, kad susitikę jie pasisveikino anglų kalba.

Duckwitz, vokiečių atstovas, pasirodo, karą praleido Danijoje. Jis ten dirbo, kaip laivininkystės atašė. Iš ano meto jam pripažįstamas nuopelnas, kad išliko gyvi Danijos žydai. Jis įspėjo, kad jie bus areštuoti, tai jie tada suskubo pabėgti į karan neįsivėlusią Švediją.

Lenkų atstovas Winiewicz taip pat karą praleido užsieniuose. Iš pradžių jis dirbo Turkijoje ir pranešinėjo savo vyriausybei, ką ten išdarinėja vokiečiai. Vėliau persikėlė į Londoną ir dirbo kaip vokiečių stebėtojas egzilinei Lenkijos vyriausybei.

ŽALGIRIS LONDONE

Lenkų pagal H. Senkevičiaus romaną pagamintasis filmas „Kryžiuočiai" šiuo metu rodomas Londono kine „Paris Pullman". Filme vaizduojamas Žalgirio mūšis, kuriame DLK Vytautas sumušė kryžiuočius.

Filmas pagamintas prieš kelerius metus ir jau buvo rodomas ir Lietuvoje. Lietuvių kritikai teisingai pastebėjo, jog filme kai kurie istoriniai faktai yra iškreipti.

NAUJAS REDAKTORIUS

JAV lietuvių jėzuitų leidžiamąjį „Laiškai lietuviams" nuo 1970 m. pradėjo redaguoti tėv. Juozas Vaišnys, S.J.

LIETUVIAI TAUTŲ FESTIVALYJE

Jau ketveri metai iš eilės, kaip lietuviai dalyvauja Milwaukee, JAV, ruošiamame tautų festivalyje. Festivalį aplanko apie 54.000 žmonių.

Lietuviai pasirodė su tautiniais šokiais, maisto patiekalais ir keramikos dirbiniais. Pasirodė taip pat ir vaikai.

Festivalyje lietuviai turėjo labai didelį pasisekimą.

REDAKTORIŲ PASIKEITIMAI

Iš šių metų „Kultūros barų" Nr. 1 matyti, kad iš to žurnalo redakcinio kolektyvo atšauktas S. Laurinaitis. Praeitais metais jis ten buvo nukeltas iš „Tiesos" redakcijai politiškai sustiprinti.

„Pergalės" žurnalo kolektyve nebėra vyr. redaktoriaus pavaduotojo Justino Marcinkevičiaus.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI SPORTININKAI

Europos kraštuose gyvenantiems atrodo, kad lietuviai sportininkai čia jau baigti. Išsisklaidė, paseno, o kas dar liko, tai tik V. Kelmistraičio pagarsinami wolverhamptoniškiai kartais su „Viltim", o kartais be jos.

Pasirodo, Australijos lietuviai sportininkai dar taip vis juda kruta, kad net gražu žiūrėti. Ne tik juda, bet ir sporto šventes ruošia. Praeitų metų gruodžio mėn. Geelonge buvo suruošta dvidešimtoji tokia jų sporto šventė. Ta proga išleistas ir leidinys „Jubiliejinė sporto šventė". Jame plačiai nušviesta įvairių vietovių lietuvių sportininkų veikla.

Naujieji Vyskupai

1969 m. gruodžio 21 d., kaip jau esame rašę, Kauno bazilikoje buvo konsekruoti du nauji lietuviai vyskupai.

Kaip dabar rašo kun. V. Šarkos Hamburge leidžiamieji „Aušros Vartai", naujasis vyskupas Liudas Povilonis (59 m.) yra gimęs Mikierių kaime, Anykščių rajone, baigęs Kauno Kunigų Seminariją, studijavęs Vytauto Didžiojo Universitete Kaune matematiką, mokytojavęs, dirbęs spaudoje ir sielovadoje, pastatęs Klaipėdoje bažnyčią, kurią tarybinė valdžia nusavino, o patį kleboną su vikarais už aukų priėmimą ir greitą statybą teisė ir kalino. Naujasis vyskupas yra marijonas vienuolis, dirbęs kaip kunigas Marijampolėje, Vilniuje, Panevėžyje, Pukuose, Klaipėdoje ir vėl Vilniuje.

Vysk. Liudas Povilonis yra tituliarinis Amajos ir Kauno vyskupo dr. Juozo Matulaičio-Labuko augziliaras (pagalbininkas).

Antrasis konsekruotasis buvo vysk. dr. Romualdas Krikščiūnas (39 m.), gimęs Kaune, ten baigęs Kunigų Seminariją, vikaravęs Kauno Prisikėlimo bažnyčioje, studijavęs ir parašęs bažnytinės teisės daktaratą Romoje, ėjęs Kauno vyskupo kanclerio pareigas ir dėstęs Kauno Kunigų Seminarijoje.

Lietuva vaizduose

I. 14 lietuviškojo seminaro dalyviams Muenchene stud. A. Hermanas demonstravo ir aiškino 50 skaidrių iš Lietuvos, daugiausia iš Vilniaus. Be to, Ap. Valdyba buvo atgabenusi įvairių Lietuvos vaizdų knygų, kurias jaunieji galėjo pavartyti.

Skaidrės buvo techniškai geros ir dauguma įdomios, retai užtinkamos nuotraukos. Aiškiai buvo iš jų matyti (ko šiaip knygose nepastebėsi), koks apšepęs, nuo nepriklausomybės laikų neremontuojamas yra Vilniaus miestas. Akivaizdu buvo — kokios tuščios, be mašinų judėjimo yra gatvės. Jomis, pačiu viduriu, — o ne šaligatviais — dažnai žygiuoja žmonės. Jaunimas tuoj atkreipė dėmesį, kad nei tokios šv. Onos bažnytėlės, nei tokių siaurų, tipiškų Vilniui gatvelių, kaip Subačiaus, — Muenchene nerasi. Įdomu buvo pamatyti prie Vilniaus turgavietės, ant namo stogo įtaisytą žvalgybinę būdelę, iš kurios saugumiečiai sekdavo čia judėjimą. Sako, dabar jau to nedaro. Reta nuotrauka buvo Dariaus-Girėno paminklas Kaune, — Petrašiūnų kapinėse. Spalvingai atrodė ir Vilniaus un-to imatrikuliacijos iškilmės, su vėliavom, studentiškom kepuraitėm, senais un-to kiemais, prūdu, per kurį turėjo perbristi fuksai... Baisiai gražios atrodė studentės — jaunos, visos blondinės. Tik mūsų vyrukai turėjo apgailestauti, kad jų čia atsivežti negalima...

(Iš Muencheno Apyl. Vald. Žinių)

J. TAUTŲ SUKAKTIS

Šiemet sueina 25 metai, kai buvo įsteigta Jungtinių Tautų organizacija.

A. a. ANTANUI LIUTKUI,
Nepriklausomos Lietuvos Pasiuntinybės Paryžiuje bendradarbiui, staiga mirus, skausmo prislėgtai Velionies našlei Janinai ir vaikams su jų šeimomis nuoširdžiai reiškia užuojautą ir drauge liūdi visa

Lanskoronskių šeima

VINCUI GRIGAIČIUI mirus, žmonai ir vaikams užuojautą reiškia

J. O. Liobės

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. 727 2470.

Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil., dolerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Kunigams visaip trukdoma

Okupuotoje Lietuvoje buvo nubausti kai kurie kunigai tik už tai, kad jie prašė vyriausiųjų komunistinės vyriausybės asmenų daugiau laisvės kunigų seminarijai ir laikytis bent savo pačių konstitucijos garantijų.

Bet dabar po pasaulį pasklido kitas raštas. Jį surašė Vilniaus arkivyskupijos kunigai ir pasiuntė TSRS Ministrų Tarybos pirmininkui, o nuorašus Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininkui ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadovams.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS PAREIŠKIMAS

Leninas straipsnyje „Kaimo varguomenei", apibendrindamas socialdemokratų partijos uždavinius, rašė: „Socialdemokratai reikalauja, kad kiekvienas turėtų pilną laisvę visiškai laisvai išpažinti bet kurią tikybą" (Raštai, t. 6, Vilnius 1961, p. 364).

Kritikuodamas caro vyriausybę ir jos priemones prieš kitaip manančius, Leninas rašė: „Kiekvienas privalo turėti pilną laisvę ne tik laikytis kokio nori tikėjimo, bet ir platinti bei keisti tikėjimą... tai sąžinės dalykas ir niekas tenedrįsta čia kištis" (Lenino raštų 6 t., Maskva, 1946 m.).

TSRS konstitucija garantuoja savo piliečiams laisvę praktikuoti bet kokią religiją. Tarybiniai įstatymai gina tikinčiųjų teises atlikti religijos apeigas. Baudžiamo kodekso 143 straipsnyje kalbama apie bausmes, jei kas trukdytų jas atlikti. Tačiau tikrovėje yra ne taip. Įstatymai ginantieji tikinčiųjų teises grubiai laužomi. Katalikų Bažnyčia Lietuvoje yra pasmerkta mirčiai. Apie tai kalba faktai. Jei Lietuvoje 1940 m. buvo keturios kunigų seminarijos ir apie pusantro tūkstančio kunigų, tai po 1944 m. liko tik viena seminarija Kaune. Iš visų vyskupijų į ją susirinko apie 400 klierikų. 1946 m. pačiame mokslo metų viduryje klierikų palikta tik 150. Paskutiniu metu seminarijos penkiuose kursuose leista studijuoti vos 30 klierikų. Į pasitraukusių ar susirgusių auklėtinių vietas naujų priimti neleidžiama. Jei Lietuvoje kasmet miršta apie 30 kunigų, tai jų įšventinama vos 5-6. Šįmet (1969 m. Red) įšventinta vos trys nauji kunigai. Todėl jau dabar daugeliui kunigų tenka aptarnauti net po dvi parapijas. Nemaža parapijų administruoja klebonai, turį daugiau nei 70 metų amžiaus. Klebonų pareigas priversti eiti net invalidai, pavz. Turmante.

Tuo jaunuoliams, stojantiems į seminariją, sudaroma kur kas daugiau kliūčių, negu stojantiems į kitas aukštas mokyklas. Kandidatus parenka ne Bažnyčios atstovai, o valdžios pareigūnai. Tai yra nenormalu, kaip į muzikos mokyklą kandidatus nustatinėtų veterinarijos gydytojai ar kitų sričių specialistai.

1969 m. sausio mėn. Vilkaviškio vyskupijos kunigai kreipėsi į TSR ministrų tarybos pirmininką dėl esančios nenormalios padėties tarpdiecezinėje Kauno kunigų seminarijoje. Šių metų vasario mėn. jie tuo pačiu reikalu kreipėsi į Lietuvos TSR einančius pareigas vyskupus bei vyskupijų valdytojus. Dėlto dviem kunigam: kun. S. Tamkevičiui ir kun. J. Sdepskiui atimti darbo pažymėjimai. Jie turi dirbti paprastais darbininkais, negali atlikti kunigo pareigų.

1940 m. Lietuvoje buvo 12 vyskupų, šiandien turime tik du vyskupus: vysk. Matulaitį-Labuką, gim. 1894 m., o vysk. J. Pletkus gim. 1895 m. Du darbingi ir pajėgūs vyskupai: J. Steponavičius 9 metai ir V. Sladkevičius daugiau negu dešimt metų ištremti į nuošalias parapijas. Nors pagal LTSR baudžiamojo kodekso 62-69 straipsnius ištrėmimas taikomas ne ilgiau kaip penkeriems metams ir tai už didelius nusižengimus, bet kuo nusikalto mūsų minėti ganytojai, kad jie be teismo, be jokios kaltės įrodymų nubausti neterminuotam laikui.

Nuo senų laikų Vilnius yra religinio katalikų gyvavimo centras, bet šiandien neleidžiama čia turėti katalikų vyskupo, o mažesnės šio miesto religinės bendruomenės, sakysim, pravoslavai turi vyskupą, o kitos — atitinkamus vadovus.

Pagal Bažnyčios kanonus kapituliariniai vikarai yra tik laikini valdytojai, renkami vyskupui mirus ar pašalinus iš pareigų. Vilniaus arkivyskupiją ir Panevėžio vyskupiją valdo kapituliariniai vikarai jau 9 metai, o Kaišiadorių 23 metai.

Ne visada net ir turintiems oficialius įgaliojimus leidžiama vyskupams ir valdytojams pagal Bažnyčios kanonus vizituoti parapijas, teikti sutvirtinimo sakramentą. Štai, Panevėžio vyskupijoje nuo 1961 m. šis sakramentas buvo teikiamas tik vieną kartą. Kitose vyskupijose jis leidžiamas teikti tik pačiuose centruose, sakysim, Vilniuje, Kaune, o rajoniniuose miestuose labai retai. Todėl norintieji priimti sutvirtinimo sakramentą turi iš tolimų užkampių toli keliauti, vargti su mažais vaikais. Taip susidaro didelės spūstys, sunkumai.

Kunigams visaip trukdoma dirbti pastoracinį darbą: draudžiama padėti kaimynams, nepajėgiantiems atlikti religinių patarnavimų, į atlaidus kviesti reikiamą skaičių kunigų. Todėl daug tikinčiųjų, norinčių atlikti išpažintį, turi ilgai laukti, vargti, sugaišti daug brangaus laiko. Per didesnius atlaidus kai kuriose bažnyčiose būna apie 1000 išpažinčių. Jei kiekvienam žmogui skirti tik po tris minutes, vienam kunigui reiktų klausyti 50 valandų, o tai neįmanomas darbas.

Visų sričių specialistai renkasi į įvairias konferencijas, tobulinasi, mokosi iš labiau patyrusių. Bažnyčios kanonai ir reikalauja, kad kunigai mažiausiai kas treji metai atliktų bent trijų dienų rekolekcijas. Dabar tokios rekolekcijos draudžiamos ne tik vyskupijų centruose, bet ir dekanatuose: neleidžia susirinkti į jas net vieno dekanato kunigams.

Oficialūs valdžios atstovai (Religinių reikalų tarybos įgaliotinis, rajonų ir apylinkių vadovai) tik žodžiu duoda kunigams nurodymus. Pasitaiko, kad tie liepimai prieštarauja vieni kitiems. Pvz. Varėnos r. vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Valkininkų klebonui uždraudė mirusį lydėti iš bažnyčios į kapus, o relig. reikalų tarybos įgaliotinis nurodė, kad galima palydėti iš bažnyčios į kapus, o negalima iš namų į bažnyčią. 1969 m. balandžio 15 d. relig. reikalų tarybos įgaliotinis Švenčionėliuose valdžios pareigūnų ir bažnyčios komiteto atstovų akivaizdoje pareiškė klebonui, kad, lydint mirusį, kai lydi kunigas, negalima giedoti, o be kunigo galima. Jei tikintysis laidojamas su religinėmis apeigomis, negali dalyvauti orkestras, kolūkiai ir organizacijos negali pagelbėti materialiai.

Lietuvos katalikai negali naudotis savo religiniams reikalams spaudos laisve, jiems neleidžiama naudotis radiju ir televizija, kino teatrais, mokyklomis, paskaitomis. Pas mus nėra paprasčiausio religinio vadovėlio, maldaknygės, nei kitokių religinių

(Nukelta į 3 psl.)

A. a. A. Liutkus

Liūdna žinia, kad vasario 9 d. Prancūzijoje mirė Antanas Liutkus, ypač kreipia dėmesį tuo, kad su šia mirtim netekome dar vieno ir taip negausios mūsų diplomatijos nario.

A. Liutkus gimė 1906.VI.17 Leckavoje, Mažeikių aps. Baigęs Vytauto Didž. Universiteto teisių fakultetą, tarnavo valstybės kontrolėje ir pagaliau perėjo į užsienių reikalų ministeriją. Tada jis ir pradėjo savo diplomatinę karjerą. 1936 m. buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje attache, o 1938 m. pakeltas pasiuntinybės II sekretorium, be to, ėjo dar ir prekybos skyriaus vedėjo pareigas.

II Pasaulinis karas jį užklupo Paryžiuje. Aišku, karo metai visiems buvo sunkūs, bet dar sunkesni mūsų diplomatams, kurie jau nuo 1940 m. turėjo ,skaitytis su nauja padėtim.

Bet A. Liutkus, ypač kai Lietuvos Pasiuntinybė Paryžiuje visiškai sumažėjo, S. Bačkiui išvažiavus į JAV, vadovaujant prof. J. Baltrušaičiui, rūpinosi pavergtos Lietuvos reikalais, kiek tokiose sąlygose įmanoma.

Po paskutiniojo karo A. Liutkaus asmeniniame gyvenime įvyko įdomių posūkių. Nors jau pagyvenęs žmogus, ėmė jis domėtis daile — pradėjo reikštis kaip dailininkas. Su savo darbais pirmą kartą jis pasirodė 1945 m. prancūzų moderniojo meno parodoje Nicoje. Tais pačiais metais buvo priimtas į dailininkų draugiją ir buvo nuolatinis jos metinių parodų dalyvis. 1954 metais surengė savo individualinę parodą Paryžiuje.

A. Liutkaus paveiksluose, aišku, vyrauja jau svetimo krašto peisažas — Vidužemio jūros pakraščiai, kalnų gamtos grožis. Tačiau kritikai pripažino, kad jis turėjo energingą ir originalų koloritą.

GANYTOJO LAIŠKAS

Kardinolas Jonas C. Heenan pasiuntė Gavėnios pradžioje Westminsterio arkivyskupijos tikintiesiems sekantį laišką.

Mylimieji Broliai Kristuje:

Labai mažai kas mėgsta Gavėnią, nes ji reikalauja iš mūsų savitvardos. Nesidžiaugiame, kai turime atsižadėti pamėgto dalyko. O jeigu nieko neatsižadame, jaučiamės nesmagiai. Atsimindami Viešpaties kančią, suprantame, kad ir mes privalome dalyvauti jo skausmuose. Būdami tikri katalikai, privalome kartu su Bažnyčia apsivilkti atgailos rūbais. Bet nėra nei kokio reikalo, kad pasirodytume darą atgailą. Viešpats nori linksmų atgailautojų. Jis pasakė: „Pasninkaudami nebūkite paniūrę, kaip veidmainiai: nes jie perkreipia savo veidus, kad pasirodytų žmonėms pasninkaują. Iš tikrųjų, sakau jums, jie atsiėmė savo užmokestį. Tu gi, kai pasninkauji, pasitepk sau galvą ir nusiprausk veidą, kad ne žmonėms rodytumeis pasninkaująs, bet savo Tėvui, kurs yra slaptoje; ir tavo Tėvas, kurs mato slaptoje, atsilygins tau" (Mato 6, 16-19).

To pat mus moko Bažnyčia gavėnios Mišių prefacijoje: „Dieve, nes pasninku tu geismus tramdai, pakeli dvasią, teiki dorybių ir nuopelnų per Kristų, mūsų Viešpatį".

Taip mes galime lavintis savitvardoje ir linksmi būti. Dvi ypatingos mūsų dienų priežastys verčia mus apsimarinti. 1. Bažnyčia, patenkindama savo vaikų pageidavimus, paliovė reikalauti ypatingų apsimarinimų. Nesame daugiau įpareigoti apsieiti penktadieniais be mėsos. Bet aiškiai buvo suprasta, kad mes patys pasiskirsime apsimarinimo būdus. Bažnyčia negali atleisti nuo Kristaus įpareigojimo, kad darytume atgailą. 2. Niekad prieš tai nebuvo tiek daug pataikavimo geismams. Visame pabrėžiami mūsų kūno patogumai, duodant kelią pasitenkinimui. Knygos, lošimai, žurnalai ir laikraščiai vis labiau nepaiso krikščioniškos doros. Net pati Bažnyčia negali išvengti dabartinio žmonių apsėdimo (mados). Prieš metus ar dvejus jaudinosi žmonės nėštumo sukliudymo klausimu. Dabar mažiau yra kritikuojamas popiežius, kai piliulės pasirodė įtartinos. Dabar gi nagrinėjama ir skelbiama lytinis gyvenimas, ir tai būtų centrinis katalikų reikalas. Kiti rūpinasi kunigų ir vienuolių skaistybės padarytu įžadu. Išmintingi katalikai laikosi tvarkos, nesileidžia paveikiami apgaulingų sprendimų. Pašaukimų stoka nepasiliaus, kaip tai gerai žino nekatalikų Bažnyčios, celibato panaikinimu. Mes esame reikalingi Kristaus dvasios, tikros meilės ir pasiaukojimo dvasios.

Privalėtume būti dėkingi Bažnyčiai, kad ji kas metai skiria savitvardos ir pasiaukojimo laikotarpį, kaip vaistus prieš mūsų dienų palaidumą. Kviečiu jus nusitarti iš arčiau sekti Kristų. Pasirinktu būdu kasdien aukokitės Išganytojui. Jei pasidarėte įpročio-ydos vergu, tai Gavėnia duoda jums išganingą progą tų ydų išsižadėti. Juk žinote, kiek išleidžiate ištaigoms. Atsiminkite milijonus badaujančių ar badmarius vaikus Nigerijoje. Pasvarstykite, jog tūkstančiai šeimų mūsų krašte neturi tinkamų namų gyventi.

Neimkime savitvardos vienašališkai. Mūsų aukos teikia mums patiems ir kūnui ir sielai naudos, o reikalingiesiems, vargšams paramos. Bažnyčia visada jungė pasninką su auka. Būtume savimylos, jei galvotume vien apie savo dvasinę gerovę. Gavėnios metu stokime arčiau Dievo ir vargšo kaimyno.

Galop atsiminkite, kad grynas apsimarinimas pats savy neturi dvasinės vertės, juk daug kas atsižada skanumynų, norėdami sumažinti savo svorį ar pirmauti sporte. Prie to reikia jungti dvasinius reikalus. Šv. Povilas kalba:

„Kiekvienas, kurs eina imtynėmis, nuo visko susilaiko. Jie juk tai daro, kad gautų pragaištantį vainiką" (1 Kor. 9, 25).

Ee Dievo paramos nesilaikysime gerų nusitarimų. Užtat Gavėnios metu stenkimės kiek galint dažniau būti Mišiose, priimti šv. Komuniją, aukojant ją už save, savo šeimą, parapiją. Taip pat melskimės, kad Dievas vadovautų Bažnyčiai ir šv. Tėvui šiuo neramiu, besikeičiančiu metu. Telaimina jus Dievas ir leidžia sulaukti džiaugsmingos Kristaus iš mirusiųjų prisikėlimo šventės.

MIRĖ A. ALEKSANDRAVIČIUS

Lietuvoje mirė 84 metus sulaukęs dailininkas ir skulptorius Antanas Aleksandravičius.

Meną jis studijavo Varšuvoje, Amerikoje, dar gilino žinias Peterburge.

Grįžęs į Lietuvą, 1913 m. A. Aleksandravičius steigia dailiųjų dirbinių mokyklą ir eina vedėjo pareigas.

Persikėlęs į Kauną, įsitraukia ten į to meto dailės gyvenimą ir rengia savo individualines parodas Marijampolėje, Šiauliuose, Kaune, Rygoje. Mėgo piešti istorinių asmenybių ir to meto įžymiųjų žmonių portretus. Šalia portretų kūrė ir paminklus.

Okupuotoje Lietuvoje jis aktyviai dalyvavo parodose, daugiausia eksponuodamas medžio bareljefus.

Jau būdamas žilagalvis senukas, dar vis stebino jaunuosius savo kūrybine energija ir meile skulptūrai.

Palaidotas tarp pušaičių Petrašiūnų kapinėse.

MIRĖ K. JANKUS

Kanadoje sausio 8 d. mirė Kristupas Jankus, sūnus Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus.

Nuo mažens Kristupas neteko regėjimo ir naudojosi reljefiniu raštu bei literatūra.

LEVINO MALŪNAS

JOHANESAS BOBROVSKIS

(4)

Ji tuojau įsikiša į kalbą, o kilusi ji iš geros šeimos, ir kalba laibu balsu, ir nugeria dar gurkšnį, smarkiai pastato puodelį ant stalo, griebiasi už kuodo, nes nauja dirbtinė kasa nenori laikytis, vis išstumia iš kuodo smeigtukus, ne, ponas malūninke, tai sukeltų tik nesantaiką, to jūs negalite norėti!

Mūsų mylima imperatoriškoji dinastija, sako Palmas, kuris 70 metais dvi savaites buvo kare, choleros ligoninėj, nešiojo puodus.

Taip, sako mano senelis, su mūsų mylima imperatoriška dinastija priešaky.

Taip, sako Glinskis, mūsų mylima imperatoriškoji dinastija. Mūsų didvyris kaizeris savo repatriacijos įstatymu ir šalies įstatymais, išleistais devintą kovo...

Taip, taip, sako ponia pastorienė ir pakelia nuostabiai tiesią nosį ir čiupinėja auksinį laikroduką, kurio ilga grandinėlė kaba jai ant kaklo, jis garbingai užbaigs mūsų daktaro Martyno Liuterio darbą.

Tai matote, sako mano senelis.

Bet, ponai, sako Glinskis, juk jis nukreiptas prieš mūsų priešą, Romos sostą, o tai reiškia...

Prieš paliokus, sako mano senelis.

Jeigu jūs tai turite galvoj, sako Glinskis, na, tai čia jūsų teisybė. Apsupti svetimų svetimiausios tautybės...

Tai va, galvoja mano senelis, dabar susiprato. O kitame stalo gale Valiūnui parausta ausys, ir jis sako Tetmejeriui: Dabar jis įsismagins, ir atsilošęs susideda rankas, o Tetmejeris perkreipia lūpas ir sušnypščia: Aleliuja, ir vėl ištempia lūpas ir sako: Na tai pilk.

Taigi dabar viena iš Glinskio vokiškųjų kalbų.

Jei kaip tik šią akimirką neatsidarytų durys, jei nepasirodytų Habedankas, kaip tik dabar, su juoda kepure rankoj, juodu skripkos dėklu po pažastim, mums tektų atlaikyti pastoriaus patriotizmo antplūdį. Na, Habedankai, atėjai pačiu laiku, gausi dar ir kavos.

Habedankas sako: Labas vakaras visiems.

Gustavo pati sako: Labas vakaras, ponas Habedankai.

Tetmejeris atsisuka ir surinka: Tai nutaisei savo čirpynę?

Viliūnas sako: Ką, jau penkios?

O mano senelis galvoja: Na, šiaip ar taip, dabar jis užkaitintas, tas Dievo tarnas, pasivesim jį į kertę, tenai prie to apskrito stalelio, cigaras, vienas kitas stikliukas. Tai kaip, ponas pastoriau?

A, sako Glinskis, žinoma, mes jau vakar apie tai buvom užsiminę. Taigi, Natalija, mes čia turim tokį mažmožį. O gal ir tu prie mūsų prisėsi?

Prisėda ir Natalija. Kristina, tiesa, eina į virtuvę, stiklų. Ir gerai, galvoja senelis, dar, ko gero, vėl lepters ką ne vietoj iš biblijos.

Viena šventoji, visakrikščioniškoji bažnyčia. Šiais žodžiais ponia pastorienė vėl pagauna ano pokalbio siūlą ir sako: Tai kiaulės, ir turi galvoj katalikus, kurie yra verti pasigailėjimo ir dar lenkai.

Glinskis pasiima cigarą, mano senelis skubiai paseka jo pavyzdžiu, taigi taip pat pasiima cigarą, nukanda galiuką, margą popierinę juostelę, kurios pastorius, žinoma, nuo savo cigaro nenuplėšė, užsimauna ant mažojo kairės rankos pirštelio, o Natalija tuo tarpu tarška toliau.

Neišsemia tema. Nes iš jos išplaukia kitos. Neišsemiamas malūnėlis. Juk, kaip pastorienė, paleisti jį gali tik namie, bet ne bažnyčioj. O Glinskis, priešingai, gauna pakalbėti tik bažnyčioj ar per iškilmes, bet namie ne. Tačiau mano senelis, kaip baptistas ir seniūnas, yra arčiau tikrosios krikščionybės ir žino gerbtiną įsakymą mulier taceat (moterys tegu tyli), taigi geriau supranta Genezės 3 perskyrimą, todėl sako: Ar žinote, ponas pastoriau, už ką Adomas buvo išvarytas iš rojaus?

Bet klausykit, sako Natalija Glinskienė, juk visi tai žino, negi jūs tokio daikto klausiate mano vyrą.

Na, maloniai sako mano senelis, o kaip jūs manote, ponia pastoriene? Ir ponia pastorienė paaiškina, kad taip atsitiko dėl vaisių, ne dėl kokių ten obuolių, kaip visada sakoma, bet dėl vaisių nuo pažinimo medžio. Bet mano senelis žino geriau: Tai paskaitykit dar kartą savo biblijoj. Jis nesiduoda išmušamas iš vėžių: Adomas buvo išvarytas iš rojaus — čia stabteli ir pakeltu balsu užbaigia: nes paklausė savo pačios balso.

Ką dabar darys Glinskis? Ką atsakys? Reikia gerai pagalvoti. Štai sėdi jie ten visi prie ilgojo stalo: Palmai, senis Faginas, Tetmejeris ir, žinoma, Viliūnas ir tas Habedankas, o juk mano senelis kalbėjo gana garsiai. Na, Glinski, tai ką dabar pasakysi?

Na, taip, Glinskis nutaria nusijuokti, ir nusijuokia, truputį žaizgiai. Juk iš tikrųjų juokinga. Bet gal kiek ir įžūlu. Šiaip ar taip, ponia pastorienė iš pradžių nustėrsta. Ir mano senelis juokiasi, kiti nesijuokia, Tetmejeris rimtai taria: Gyveni žmogus ir mokais.

Bet kas čia turi mokytis? Mano senelis pagalvojo: Glinskis. Bent kokią valandą to neužmiršti. Nes dabar eisim prie reikalo, mano senelis viską išklos, trumpai ir aiškiai, viską kaip ir galvojo. Tada, žinoma, ta moteršė turi liautis pleškėjus.

Tai va, ta moteriškė atsipeikėjusi mato: Glinskis, jos vyras, juokiasi, o mano senelis, tas storžievis, sėdi, įsikando cigarą, nieko nesako ir lyg laukia ko. Kristina įėjo dar laiku ir išgirdo savo senio žodžius, tad eina prie ponios pastorienės ir sako: Kristupėlis atbudo, ir išsiveda ją.

Ir pagaliau atėjo laikas muzikai. Ir dabar, prieš pradėdamas groti, Viliūnas, nė kiek neišsišokdamas, gali pareikalauti savo degtinės. Taiklumo vandenėlio: kad pataikytų į toną; sielos balzamo: kad širdį pasiektų, pačią širdį, ar tiesiog degtinės: kad visiems padai degtų. Kai Valiūnas pradeda rodyti tokią išmintį, nėra jam galo, tad Habedankas sako: Na tai užtrenkim!

Skripką po smakru, per stygas brūkšt, viskas gerai.

„Senus draugus", rėkia Glinskis.

Prašom: „Seni draugai".

„Kapą šilainėj", rėkia mano senelis, jiems baigus.

Prašom: „Kapas šilainėj".

Tarp vieno ir kito stikliukas.

Tetmejeris nusišluosto ašaras, sako: Oi, tas Habedankas! Mat, grodamas priedainio eilutę, tą su žydinčiomis rožėmis, Habedankas vis gailiai sukūkčioja savo skripką. Ir ponia Palm abejingai, kaip linų šepetys, sušunka: „Sabotką".

Prašom: „Sabotka". Kaimiška melodija keturių ketvirčių taktu, pačios kojos kyla patrepsėti, bet į galą ir liūdna truputį.

Tetmejeris nebeišturi, traukia kartu, lenkiškai. Palmienė, toji lenkė, irgi prisideda, ir net Gustavo pati, stovėdama tarpdury, ir, žinoma, svainė.

Paliokai, sako mano senelis, bet nelabai garsiai, ir palinksta prie Glinskio.

Ir tada tiesiog sako: Juk tamsta pažįstamas su ponu landratu, ponas pastoriau, tamsta juk galėtum...

Tada Glinskis sako: Pažįstamas ne tas žodis. Mes vienos korporacijos: to mums turėtų užtekti.

Kad yra kažkas daugiau, kas dar labiau juos riša, tą žmonėms nebūtina žinoti.

Na, tai dabar trumpai drūtai istorija su Levinu. Dešimčia sakiniu, kaip mano senelis iš anksto pasiruošęs.

Suprantu, sako Glinskis ir pasiima naują cigarą.

Mūsų kova su lenkų įtaka, mūsų, kaip išdidžios imperijos ramsčių, padėtis, na, pasakysiu: čia įstatymų tiesiog nebepakanka.

Tikrai, sako mano senelis. Tai aš ir pagalvojau...

Ir gerai pagalvojot, sako Glinskis, rytoj pat parašysiu.

Ir gal tamsta dar parašytum, kad byla yra Brizene ir kad teismas — Velniop su ta muzika, staiga surinka mano senelis, ar negali tu toliau stovėti, bet ne, čirpina čia tiesiai žmogui į ausį!

Habedankas, kaip žinoma, yra čigonas, turi namus be pinigų, skripką su juodu dėklu, arklio išmanymą, o tai reiškia, kad išmano apie arklius, ir, kaip čigonas, jis, žinoma, negali stovėti vienoj vietoj, kai groja. Jis vaikšto aplink, kartais net išeina pro duris į kitą kambarį, vaikas irgi nori pasiklausyti, bet prieina ir prie apskritojo stalo, ir uždainuoja kartais vieną kitą žodį, pasilenkia prie vieno, prie kito ir pasako kokį sąmojį. Ir ausys jo taip pat geros, kaip čigono.

Glinskis — landratas — Brizenas, tiek jis nugirdo, tai šit kokie reikalai. Jei dar išgirstų, ką tiedu tarsis dėl teismo, tai žinotų jis pakankamai, tas Habedankas. Bet to jis nenugirsta, dabar mano senelis saugosi ir tuojau varo šalin, kai tik jis per daug prilenda prie stalo. O, be to, dabar ateina laikas vakarienei. Taigi vėl visi susirenka prie didžiojo stalo. Palmai nebuvo nė atsikėlę.

Nutilk, sako Palmas, nes jo pati buvo vėl bepradedanti: Seniau Lenkijoj, kur iškilmės buvo vadinamos Gerosiomis Mintimis, kur buvo šokami polonezai ir šokiai su žvakėmis, vieni tik šokiai: cauneris, haidukas, lipekas: viskas labai iškilmingai ir linksmai per kiauras naktis.

Tau, boba, tas patiktų, suurzgia mano senelis kitame stalo gale, bet teta žmona sako: Nagi, valdykis tu, senas kipše, ir mano senelis sako: Taip, taip, kas dar liko, mes irgi sutvarkysim, svarbiausia jau atlikta.

(Eus daugiau)

Po Chicagos dangum

Balys Brazdžionis

Viena veikliausiųjų Chicagos lietuvių organizacijų, Anglijos Lietuvių Klubas, šiemet švenčia 10 metų savo gyvavimo sukaktį. Daug ji jau atliko įvairių darbų, tiesiog nuostabiai. Žmonės jį palaiko, remia ir, jei ką Klubas rengia, visad pilna lietuvių.

Jau treti metai, kaip Chicagoje vyksta kova dėl savų kapinių teisių. Tą kovą labai stipriai remia tūkstančiai lietuvių. Lietuvių šv. Kazimiero kapinės atiteko svetimiems. Tai pamoka ateinančioms kartoms, kad jokiu būdu negalima nieko užrašyti dicezijų ar parapijų vardu. Jei kas statoma ar perkama, turi būti daroma tai organizacijų vardu. Kapinės buvo visų lietuvių nupirktos, o dabar jas norėta pavesti visiems svetimtaučiams, bet LB komiteto pirm. Al Regio iniciatyva ir vėliau sklypų savininkų draugijos rūpesčiu pastotas kelias. Kova dar nebaigta — paskutiniame susirinkime draugija nutarė piketuoti kapines ir, jei bus reikalo, diceziją. Deja, nesuprantame prel. Tulabos, kuris, lankydamasis New Yorke, išsireiškė kapinių reikalu: „Chicagoje jokių sunkumų nėra. Visas triukšmas yra kilęs iš kelių karštuolių, kurie savo užmetimams visai neturėję pagrindo". Tai neteisybė. Jeigu prelatas būtų atvykęs Chicagoje į organizacijų susirinkimus, tai būtų pamatęs, kad didžiulės Ford City ir L. Auditojos salės netalpino žmonių! Chicagos lietuviai pasmerkė tokį svečio elgesį ir pasiuntė rezoliuciją į Vatikaną.

Nors nemiela žinia, bet ir apie ją reikia rašyti. Mūsų jaunas, bekyląs politikoj inž. Adamkus buvo atšauktas iš paskirtosios vietos, sujudus Chicagos žmonėms. Ypač komisionieriui Dominickui nepatikęs Adamkaus protegavimas. Tikimasi, kad jis pasiliks dirbti kitur Federalinėj Vandens Teršimo Kontrolės administracijoj, o Chicagoje jo vietą jau užėmė kitas partietis.

Daug knygų ir laikraščių skaito mūsų žmonės Chicagoje. Paskutiniu laiku „Dirva" išleido naują R. Spalio knygą „Rezistenciją". „Tėv. Žiburių" Nr. 4 Vytautas Jonynas ją „suviršikino": R. Spalis nemokąs nei knygų rašyti, nei veikėjų sutvarkyti. O E. Čekienė „Dirvoj" jį aprašo žmoniškiau ir siūlo ypač jaunimui ją perskaityti. Romanas „Rezistencija" — tai netolima lietuvių tautos praeitis, jos gyvenimo tikrovė.

Dail. Romeikos paroda vasario 1 d. buvo pristatyta Lietuvių televizijoje. Pristatė iš Montrealio atvykęs „Neprikl. Lietuvos" redaktorius H. Nagys. H. Nagys vaizdžiai aptarė jo kūrinius.

Tikėjomės, kad ta proga H. Nagys paskaitys ką nors ir iš savo naujos poezijos knygos, bet gal jis tai padarys vėliau.

LTV vasario 22 d. Jaunimo centre kviečia visų rėmėjų ir darbuotojų susirinkimą, kuris priims statutą ir apspręs tolimesnę veiklą. Kovo 25 d. sueis lygiai 4 metai, kaip veikia Chicagoj lietuvių televizija.

Lietuviškų parapijų Chicagoje yra 12. Vienos jau baigia savo paskutines dienas, kitos dar ryžtasi gyvuoti. Klebonai vieni skundžiasi, kad lietuviai palieka parapijas — vieni išmiršta, kiti išbėga į užmiesčius, treti nesiteikia priklausyti. Tikrovė labai liūdna. Milijoninės sumos, per eilę metų sutelktos padėčių lietuvių, nueina tarnauti svetimiems. Kas kaltas? Klebonai ir patys parapijiečiai! Kai kurie klebonai varo lietuviškumą iš bažnyčių, o parapijiečiai nesiorganizuoja ir nesistengia valdyti parapijų, kaip kad daroma Detroite ar Toronte, kur veikia puikiai parapijų komitetai. Čia, Chicagoj, dar nė vieno nėra, viskas rūgsta po senovei. Tam turim teisę ir Bažnyčios vadovybės pritarimą. Gerą vedamąjį „Draugas" parašė, tad pajudėti reikia kuo skubiausiai. Juk parapija — tai tautinė ir religinė tvirtovė.

Red. H. Nagys pasitraukė. „Tėviškės Žiburiai" paskelbė, kad „Nepriklausomos Lietuvos" red. H. Nagys pasitraukė iš pareigų. Mes, chicagiečiai, jautėme, kad dr. H. Nagys yra tinkamiausias žmogus šiam darbui. Ypač daug jis simpatijų įsigijo savo vienu vedamuoju dėl penktos kolonos veiksmų Amerikoje.

Gaila, kad taip atsitiko. Gal vertėtų visiems „NL" šėrininkams ir rėmėjams kartą suvažiuoti į Montrealį ir pastatyti laikraštį į geras vėžes, kad iš šalies nebūtų daugiau intriguojama, ir išspręsti jo materialinę padėtį.

JAV Lietuvių Fondas vasario 28 d. šaukia savo metinį narių suvažiavimą. Dabar LF turi 609.611.84 dolerių, o daugiau kaip 70.000 dol. jau buvo paskirstyta (iš nuošimčių) lietuvybės reikalams. Tai puiki parama mokykloms, stipendijoms, stovykloms, literatūrai ir spaudai, premijoms. Gal reiktų nepamiršti ir lietuvių žurnalistui atžymėti nors 500 dol. kasmet. Juk be jų nė Fondas nebūtų tiek išgarsėjęs mūsų spaudoje. Viskas bus gyva, iki savus žurnalistus turėsime!

Kun. dr. Prunskis, rašydamas apie mirusių pagerbimą „Draugo" vedamajame, pasiūlė žmonėms, kad jie, minėdami su šiuo pasauliu atsiskyrusius savo artimuosius, skirtų kiek aukų misijoms.

Nežinau, kiek tos misijos gero daro lietuviškam reikalui, bet man atrodo, kad vietoj vainikų aukojant reikėtų nepamiršti ir mūsų tėvynėje kenčiančiųjų.

„Vilties" redaktoriui L. Jonikui mirus, kaip paskelbė „Vienybė", dabar atėjo į jo vietą du net iš naujųjų tremtinių.

L. Joniko palaikai buvo sudeginti, ir šeima pelenus laikys prie savęs. Kas žino, gal gėdinasi Lietuvių Tautinių kapinių, o gal kas perveš į Lietuvą, kaip V. Tysliavienė padarė su savo vyro pelenais.

Du broliukai. Vasario 8 d. Jaunimo Centre įvyko Alvudo suruoštas vaikų teatro pastatymas „Du broliukai", parašytas A. Kairio. Nors labai snigo, tačiau viskas pavyko.

Alvudas yra jau užsimojęs statyti seneliams didelius namus Chicagoje. Turi jau įsigijęs žemė sklypą 72 ir Western gatvėj, Marquette Park. Alvude daug darbuojasi dr. Adomavičius, dr. Ona Vaškas, pirm. Stakėnas, akt. A. Brinka, A. Kirvaitytė ir visa eilė kitų pasiaukojusių tautiečių. Alvudui namams statyti paaukojo 500 dol. Anglijos Liet. Klubas.

Kunigams trukdoma

(Atkelta iš 2 psl.)

raštų. Tarybų valdžios metais Lietuvoj neatspausdintas nė vienas katekizmas. Tik 1955 m. ir 1958 m. išleista katalikų maldaknygė, o 1968 m. pasirodė Liturginis maldynas. Tačiau tiek vieno, tiek kito leidinio tiražai tokie maži, kad reta šeima gali juos įsigyti. Be to, Liturginiame maldyne turėjo būti trumpas tikėjimo tiesų aiškinimas, bet relig. reikalų tarybos įgaliotinis neleido jo spausdinti. Romos Katalikų apeigyno bažnyčios ir kunigai gavo tik po vieną egzempliorių. Eiliniai tikintieji neturi net progos šių knygų pamatyti.

Nors TSRS konstitucija garantuoja sąžinės laisvę, o tėvai nori ir pageidauja auklėti vaikus religine dvasia, kunigams ir kateketams draudžiama paruošti vaikus pirmajai Šv. Komunijai. Relig. reikalų tarybos įgaliotinis leidžia tik po vieną vaikus egzaminuoti. Nesilaikantys šio nerašyto įstatymo yra griežtai baudžiami. Antai, už vaikų katekizaciją vietiniai valdžios organai yra nubaudę kunigą J. Fabijanską pinigine bauda, kun. M. Gylį, kun. J. Sdepską priverčiamojo darbo stovykla. O Anykščiuose rengusi vaikus I-os išpažinties C. Paškevičiūtė, pervargusi priverčiamų darbų stovykloje, susirgo ir mirė. Patys tėvai paruošti vaikus turi teisę, bet neturi galimybių: tam atitinkamai nepasirengę, neturi laiko ir religinių knygų. Panašiai caro laikais darbininkai ir valstiečiai negalėjo pasinaudoti teise leisti vaikus į aukštąsias mokyklas.

Lanką bažnyčią vaikai patiria daug nemalonumų. Jie pašiepiami, apie juos rašo sienlaikraščiai. Mokyklose vaikams kalama, kad tikintys tėvai yra tamsūs, nieko neišmano ir negali jiems nieko nurodyti. Taip pakertamas tėvų autoritetas. Kai vaikai ima negerbti tėvų, tai su tokiais sunku ir mokyklose ir už mokyklos sienų. Be to, tikintiems vaikams neleidžiama aktyviai dalyvauti pamaldų apeigose, giedoti chore, dalyvauti procesijoje, patarnauti šv. Mišioms. Taip skaudžiai pažeidžiamos tikinčių vaikų ir tėvų teisės. Jie grubiai diskriminuojami, prievartaujami, verčiami šantažuoti kitus. Pvz. 1967 m. gruodžio 26 d. Švenčionėlių vid. mokyklos direktorius Baranauskas ir kiti mokytojai išlaikė apie pustrečios valandos II-VI klasių mokinius, kol juos privertė rašyti pareiškimus prieš vietos kleboną kun. Laurinavičių. Vienam iš tų vaikų, J. Garlai, dėl tokių bauginimų reikėjo iškviesti net greitąją medicinos pagalbą. II-os klasės mokinys K. Jermelis iš išgąsčio net kelis mėnesius sirgo.

Kleboną leidusį vaikams patarnauti šv. Mišioms, dalyvauti procesijose pašalino iš Švenčionėlių. Tų vaikų tėvai skaudžiai įžeisti kreipėsi net į Maskvą. Kiek sugaišta laiko, padaryta išlaidų, suardyta sveikata. Paskutiniu laiku pinigine bauda 50 rublių nubaustas kun. A. Deltuva, kad leidęs vaikams patarnauti šv. Mišioms.

Pagal įstatymą turi būti vienodai gerbiami tiek tikinčio, tiek netikinčio įsitikinimai, bet praktika eina savo keliu. Daugelyje ligoninių, pvz. Vilniaus, Utenos, Pasvalio, Anykščių, nors ligoniai ir pageidauja, kartais neleidžiama juos aprūpinti šv. sakramentais. 1965 m. iš susituokusių bažnyčioje šoferio K. Semėno ir E. Sudeikytės atimtas anksčiau Ignalino mieste duotas namui statyti žemės sklypas. Nežiūrint to, kad jau buvo suvežtos visos statybinės medžiagos, buvo pasakyta: „Tegu kunigas tau duoda žemės".

Kolūkiai dažnai neduoda net sunkvežimio savo kolūkiečiams nuvykti į bažnyčią susituokti. Jeigu su religinėmis apeigomis, neduodama priemonė karstui parsivežti.

Pasvalyje, Anykščiuose ir kitur anksčiau net taksi šoferiams buvo draudžiama vežti kūmus ar jaunavedžius į bažnyčią. Kiek vargsta inteligentai slapta pakrikštiję savo vaikus, susituokę ar net išklausę šv. Mišių bažnyčioje. Jie svarstomi darbovietėse, dažnai jiems prikaišiojama ar net atleidžiami iš darbo. Pvz. 1965 m. Daugeliškyje direktorius atleido iš darbo net mokykos darbininkę P. Cicėnaitę, kad toji nesutiko atsisakyti bažnyčios. Mokyklos vadovei įsakius, ji pati, norėdama, kad darbo knygutė liktų „švari", parašė pareiškimą savo noru išeinanti iš darbo. Dažnai dėl religinių įsitikinimų tikintieji atleidžiami iš darbo ar baudžiami, prisidengus visai kitais motyvais.

1956 m. pensijų įstatymas bažnyčios tarnautojus aplenkė. Vargonininkai ir zakristijonai gali tik sapnuoti apie pensijas. Pvz., Daugeliškio gyventojas P. Pagalskas, įsikūrus Tarybų valdžiai Lietuvoje, įstojo į kolūkį. Kaip ir visi valstiečiai, jis atidavė arklį ir žemės ūkio padargus. Pats dirbo kolūkio kontoroje sąskaitininku, sekmadieniais pagrodavo bažnyčioje. Kai šį žmogų ištiko nelaimė — susirgo, liko invalidu, kontoroje jis dirbti negalėjo, todėl naktimis saugojo kolūkio fermų gyvulius. Sulaukęs žilos senatvės (g. 1889) kreipėsi į Ignalinos rajono socialinio aprūpinimo skyrių. Iš ten gautas atsakymas, kad vargonininkams pensija nemokama.

Daugelyje bažnyčių neleidžiama skambinti varpais, visiškai negalima naudotis garsiakalbiais ir kitomis technikos priemonėmis. Bažnyčių remontams neduodama medžiagų paskirų. Miestai auga, bet nuo 1945 metų Lietuvoje pastatytos tik dvi bažnyčios (vienoje iš jų Klaipėdoje įsikūrė liaudies fisharmonija), o kiek senų bažnyčių paversta sandėliais, muziejais ir t.t.

Šie ir kiti skaudūs faktai, kurių čia nesuminėjome, rodo, kad kunigai ir tikintieji yra diskriminuojami, kad jiems neleidžiama naudotis tomis teisėmis, kurias garantuoja TSRS konstitucija.

Todėl drįstame kreiptis į Jus, Ministrų Pirmininke, tikėdamiesi, kad ištaisysite tokią nenormalią Katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvos TSR ir padarysite visa, kad mes Lietuvos kunigai ir tikintieji, kaip ir kiti piliečiai, galėtume naudotis numatytomis konstitucijos teisėmis.

Pasirašė Vilniaus arkivyskupijos kunigai
(40 parašų) 1969 m. rugpiūčio mėn.

ALKOHOLIZMAS

Alkoholis į nerviškus ir temperamentiškus žmones veikia stimuliuojamai, sukeldamas kerštą, didybės, galybės norą, kompensuojantį menką gėriko asmenybę. Tokie žmonės, paveikti alkoholio, lengvai nusikalsta, ieško progos muštis, bartis, įžeidinėti ir duoti įsakymus, pasidaro brutalūs ir pavojingi visuomenei.

Paprasti ir geraširdžiai žmonės, neturį išsimokslinimo, alkoholio įtakoje darosi meilūs, malonūs, besiskundžią savo vargais, dažnai verkią, bet priekabūs ir nenuoramos.

Psichiatrijos tėvai Freudas ir Adleris tvirtina, kad gėrimas yra susijęs su žmogaus menkavertiškumo kompleksu ir noru užtušuoti nesėkmę socialiniame gyvenime bei priešingoje lytyje. Tai esąs noras pabėgti atgal į nerūpestingą vaikystę.

Kiekvienas alkoholikas yra dvasiškai palūžęs žmogus. Jau prieš pradėdamas gerti jis būna apimtas maniakiškos depresijos. Nuliūdimo ir mizerijos ciklas jame keičiasi į laimės ir euforijos ciklą. Taip keisdamiesi, šie ciklai šoka tą amžiną žmogaus emocijų ratelį be galo.

Alkoholizmas ar chroniškas alkoholio vartojimas sunaikina centrines ir periferines nervų sistemas ir kepenis, ardo inkstus, silpnina širdies raumenis, veda į protinį pakitimą, kūno organų sunaikinimą ir ankstyvą mirtį.

Geriantį žmogų galima pažinti ne tik iš jo išvaizdos, bet ir iš kalbos, vadinamos Korsakoffo kalba, bet ta jo kalba yra beprasmiai palaidi sakiniai, neturį logiško pagrindo ar minties. Ne tik klausytojas nesupranta, bet ir pats alkoholikas nežino, apie ką jis kalba.

Bendros nervų sistemos naikinimas matomas iš sutrikusios kalbos ir eisenos. Sakoma, kad nusigėręs „negali apversti liežuvio". Jis griūva arba negali paeiti be pagalbos. Turi konvulsijas ir haliucinacijas, girdi, mato nesamus gyvulius, paukščius ir t.t.

(iš dr. H. Armano straipsnio Darbininke)

KAIP RŪKYMAS ŽMOGUI SUTRUMPINA AMŽIŲ

Energingas kovotojas prieš rūkymą dr. Alton Ochsner apskaičiavo, kad žmogus, kurs, sulaukęs 50 metų amžiaus, nėra rūkęs, turi 8½ metų ilgesnį amžių, negu tas, kurs surūko po pokelį cigarečių per dieną ir rūkyti pradėjo nuo 21 metų amžiaus.

Jis dar apskaičiavo, kad kiekviena cigaretė sutrumpina rūkoriaus amžių po 14.4 minučių...

VISADA TEISI

Galvojama, kad kuo ilgiau vyras su žmona kartu gyvena, tuo mažiau būna tarp jų nesusipratimų.

Manoma, kad jie pasidaro tam reikalui per seni. Tačiau tai dar nereiškia, kad dėl visko jie sutinka. Buvo paklausta 70 m. amžiaus porelė, ar jie dažnai kivirčijasi. Vyras tylėjo, o žmona pasakė: „Mes niekuomet nesiginčijame. Jis žino, kad aš esu visada teisi."

Dar ne galas

Apskaičiuota, kad Leninas ir Stalinas nuo bolševikų perversmo pradžios yra sunaikinę 50 milijonų žmonių.

14 amžiuje siautęs maras Europoj įstengė iššudyti tik 25 milijonus žmonių.

Tačiau Leninas ir Stalinas neišpildė viso komunizmo plano. Leninas yra pasakęs: „Nesvarbu, jei trys ketvirtadaliai žmonijos žus! Svarbu rezultatas, tai yra, kad likęs ketvirtadalis turi patapti komunistais".

ADELĖ SCHMIDT

PIRMIEJI POKARIO METAI

(6)

Rinkome visi mergaitei vardą. Aš sveikau. Mažoji Otilija siūlė dukrelę krikštyti Silvija. Ji filmą matė apie Silviją. Visi nutarėme, kad tegu būna Silvija. Su krikštu nesiskubinome. Ji augo, visų mūsų penkių mylima. Sulaukėme 1950 m. Staiga mane iššaukė į ligoninę — buvo sužeistų stribų. Man pasakė, kad MGB kieme guli negyvų partizanų. Po darbo ėjau ten. Širdis drebėjo. Gal Albinas yra. Greitai leidau akimis: trys vyrai, Albino draugai. Ar Albinas gyvas? Eisiu dar šįvakar. Jauniausias tų nužudytųjų buvo 18 m. amžiaus. Mergytę pasaugos Birutė, o aš eisiu. Algis stovėjo prie lango virtuvėje, žiūrėjo į tolį. Jo akys pilnos piktumo. Danutė gailėjosi žuvusiųjų. Antosė sakė, ko, girdi, tie banditai nori? Algis jai: na, tu didvyrė, tavo sūnūs geri vagys, plėšikai. O ar jie žino, kas jų tėvynė, kas jų tėvai? Keturi jau sėdi už grotų už plėšimą, o tu vis didvyrė.

Atsikirsdama Algiui, Antosė paskubėjo pasijuokti iš jo, kad manęs nevedęs. Ji jau kuris laikas iš jo pasišaipydavo dėl manęs. Mano akyse jau ašaros. Ne dėl Algio, bet dėl Albino. Algis priėjęs man: neverk, Helga, aš malkų parūpinsiu, neklausyk tu tos Antosės, man gaila, kad ta iškvaršėlė neduoda ramybės.

Aš išvažiavau ieškoti Albino. Žinojau, kad gyvas, kad sutiksiu jį ir kiekviena laukimo minutė buvo ilga. Naktis, ji, geriausia draugė, suvedė mus. Jis ateis, o ką aš sakysiu? Ir žingsniai, ir stiprios rankos... Kai jam pasakiau apie dukrą, jis džiaugėsi. Tikiu, sakė, aš sulauksiu, kada ją pamatysiu. Sakėsi, kaip manęs laukęs. Ramino mane, kad nebijočiau, nes mes esame saugomi. Juokavom, džiaugėmės. O paskui abu verkėme. Jis šluostė man ašaras ir daug kalbėjo. Helga, sakė, jei galėsi išvažiuoti į Vokietiją — važiuok, aš vistiek žūsiu. Niekam nepasakok, vežk paslaptį į laisvę. Jei ištekėsi, neleisk skriausti mano dukrelės, ji, dukra, kovos dėl laisvės, dėl meilės.

Sakiau jam: Albinai, tavo draugus nušovė. Taip, sakė, Helga. Albinai, sakiau, ar tu buvai kartu? Taip. Albinai, sakiau, kas nušovė tą merginą Stasę? Helga, sakė jis, tai būtų didelis mano prisipažinimas. Ar tu, sakė, mane dar mylėsi, kai pasisakysiu? Tu mane stiprini, be tavęs būtų šis trumpas gyvenimas betikslis buvęs. Helga, mano tėvai buvo stambūs ūkininkai, o Stasė tarnavo pas mus. Ji buvo graži, pilna jaunystės. Aš mylėjau ją, ji laukėsi kūdikio. Mano motina išvarė ją, gimė sūnus. Ji vargo, už tai išvežė mano tėvus. Kaltė abiejų. Už tai ji dar nužudė Stefutę ir manęs ieškojo. Ji leido išvežti pusę kaimo. Aš ją perspėjau, bet jinai vistiek keršijo. Tą naktį apsupome, ir mano draugai nušovė. Helga, kaip baisu: kabinosi kaip mažas vaikas iš baimės ant sienų.

Silviją krikštijome balandžio mėn. Aš vis eidavau pas Albiną. Važiuodavome su mergyte pas Albino tetą, o iš ten į tą vietą, kur susitikdavome. Ilgai sekėsi gerai. Bet mums susitikinėti malonumas pasibaigė: 1950 m. liepos 24 d. ir mano Albinas jau gulėjo MGB kieme. Aš vos išsilaikiau nepripuolusi šaukdama: Albinai! Bet bolševizmas užspaudžia ir ašaras. Jame juk neturi teisės mylėti, ką nori, ar verkti savo brangiausio žmogaus. Mes tada buvome prieš tris dienas susitikę. Jis buvo net linksmas. Sako, aš Silvijos nei nuotraukos negaliu prie savęs turėti: jei rastų, tai judvi pražuvusios. Ir aš prisiminiau, kaip jis dainuodavo su krintančiais lapais, geltonais su rudeniu, juoda naktim aš verksiu, tave palydėjęs. Kas verks ilgesy su manim?

Ėgau laiptais namo. Verkė mergytė. Supo ją Algis. Jis žiūrėjo į mane: aš ašarų nesulaikiau. Algis mane ramino. Silvutė aprimo. Galvojau apie ją: gerai, kad tu nesupranti. Albinai, kur tavo kapas. Ir to negalima lankyti. Gerai, Silvute, kad tu likai — tu mano didžiausias turtas.

Paskambinau Irkai. Ji atvažiavo. Ji sako: neverk. Lengva pasakyti! Aš iškentėjau daug. Matai, ką tas velnias Hitleris mums užtaisė. Bet likimą su savo paslaptimis neškime kantriai. Suprasti niekas negali. Mūsų žmonės blogi. Geriau glostyti šunį, jis geresnis draugas.

Silvutė tegu sveika auga. Ar mes išvažiuosime — neaišku. O jei ne, kur neisi, žemė palieka žeme. O Silvijai reikia tavęs. Ji laukdavo manęs. Eidavom pasivaikščioti. Ji būdavo linksma, juokdavos.

Išvežė begalę žmonių. Albino teta neidavo žiūrėti. Ji gyveno kaime, kur niekas jos nepažino. Stasės sūnus Viktukas papuolė į vaikų namus, nes mirė Stasės sesuo. Po kiek laiko Viktuką pasiėmė teta. Ji mokėjo išlaikyti paslaptį. Ji susirašinėjo su Albino tėvais, sakydama, kad Viktukas turi išlikti su Silvija. Kadangi dažnai važinėdavau pas Albino tetą, tai nuolat matydavau Viktuką ir pamilau jį. Parsiveždavau jį atostogų metu, rengdavau. Gudrus vaikas.

(Bus daugiau)

Skaitytojų laiškai

DĖL IŠ TUŠČIO Į TUŠČIĄ

Kodėl mes išeivijoje pasidarėme tokie neteisingi, nemandagūs, mėgėjai traukti kitą per dantį? Jumoras yra sveikas dalykas, kai panaudojami teisingi faktai, ir darosi be skonio, kai remiamasi tik tais faktais, kurie mums patinka, nutylint tuos, kurie turi lemiamą veiksmą.

Nesiremiant teisingais ir anuo metu buvusiais faktais, visi samprotavimai, spėliojimai, strateginiai žemčiūgėliai, kurie kai kam tik po dešimties metų paaiškėjo, kaltinimai, smerkimai, kad taip, o ne kitaip reikėjo padaryti, neturi ir neturės teisingo pagrindo.

Visų pirma kodėl mes dar vis didžiuojamės buvusia Lietuvos auksine demokratija, kai tuo tarpu ji nebuvo tokia. Jei kitaip būtų buvę, tai nereikėtų kaltinti nei politikų, nei kariuomenės, o svarbiausiai niekuo dėtų pulko vadų. Vienas prezidento teisingai tartas žodis - įsakymas būtų tada pasiuntęs pražūčiai, kaip lenkų kavaleristus prieš vokiečių tankus, visas tris mūsų divizijas.

Antras dalykas — buvęs karo vadas St. Raštikis buvo karo dalykų žinovas, vokiečių karo akademijos antrasis mokinys. Jis jau tą patį planavo ir sistematingai vykdė, ką J. Augustaitis tik po 19 metų suprato. St. Raštikis bandė ir Pabaltijo Sąjungą sukurti, kas būtų buvę šimteriopai naudingiau, negu jumoristinis Suvalkų ruožas.

Kas žino, kaip būtų buvęs baigtas ir ar iš viso būtų įvykęs rusų-vokiečių konfliktas, jei St. Raštikiui būtų duota laisvė įgyvendinti Pabaltijo Sąjungą.

Trečias dalykas — be reikalo A. Digrys mini savo laiške (E. L. Nr. 6) buvusį karo vadą St. Raštikį. Aš manau, kiekvienam sveikai galvojančiam aišku, kad jis, nušalintas iš pareigų ir neturėdamas jokio ryšio ir paskutinių žinių apie įvykius, negalėjo atsakyti į klausimą, ką dabar daryti.

Labai teisingai paskutiniame posėdyje, į kurį paryčiu iš lovos jis buvo ištemptas į prezidentūrą, St. Raštikis užklausė Vitkauską: „Pone generole, ar kariuomenė įspėta apie esamą padėtį?" Ne tik buvo neįspėta, bet, nušalinus specialistą ir paskyrus komunistą (sic!), kariuomenė buvo suluošinta. Sunkieji pulkų ginklai buvo išsiųsti į poligoną praktikai. Ne tik St. Raštikis, bet ir Napoleonas būtų pasakęs: kaip galima eiti į dvikovą be kardo? Krašto apsaugos ministeris buvo silpnas karys.

Baigdamas reiškiu tai, kuo nuoširdžiai tikiu. Mūsų kariuomenė, nors ir silpnai ginkluota, nes mes buvome neturtingi, būtų kaip vienas įvykdžiusi St. Raštikio atsitraukiamųjų kautynių įsakymą. Nereikėtų „raginti", kaip A. Digrys bando tyčiotis iš pulko vadų, kurie anuo suirutės metu gaudavo įsakymus iš trijų pusių.

Taigi kas nušalino tinkamą kariuomenės vadą ir paskyrė komunistą?..

Kas būtų įvykę, jei St. Raštikis nebūtų buvęs nušalintas ir būtų įvykdęs sėkmingai (credo), kad ir su nuostolias, atsitraukiamąsias kautynes ties Kybartais ar Taurage, sunku pasakyti. Be reikalo J. Augustaitis, J. Balys, Z. Ivinskis ir A. Digrys daro oro burbulo išvadas. Anuo metu Stalinas būtų pasakęs „naplevat" ant Suvalkų ruožo. Vadinasi, galima tik spėlioti, bet, dėl Dievo meilės, nespėliokime kvailai ir su pagieža kario link. Tai būtų begėdiškai neteisinga: aš tai žinau, ir jūs tai žinote.

V. Andruškevičius

KODĖL?

Su nustebimu ir liūdesiu paskaičiau E. L. Nr. 5, kad garsioji JAV Metropolitan Operos solistė Lilija Šukytė pareiškė, jog ji, nors ir kviečiama, gastrolėms į Lietuvą nevyksianti, o dainuosianti Vilniaus operoje tik vėliau, kada Lietuva bus laisva.

Kodėl? Nejaugi mūsų amerikietė nežino, kad Lietuvoje tebegyvena mūsų broliai ir sesės, tikri lietuviai, nepabėgę ir neemigravę į svetimus kraštus. Jiems kaip tik būtų labai miela išgirsti ir pamatyti nenutautusią užsienio lietuvaitę **dabar.**

Vėliau toks vizitas gal tik bus lyg šaukštai po pietų.

Jūr. Jonas Jonaitis, Marselis, 1970.II.3

Europos lietuvių kronika

AUKOS B. K. BALUČIO PAMINKLO FONDUI

Dzūkų Draugija Chicagoje aukojo Fondui 50 dol. ir Kazys Plukas Londone 2 sv.

Regina Kutka iš Kanados aukojo Fondui penkis dolerius ir Juozas Pakalnis iš Brightono 2 svarus.

LONDONAS

DBLS LONDONO I SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Londono I Skyriaus metinis susirinkimas šaukiamas kovo 1 d., 14 val., Sporto ir Socialinio Klubo patalpose (345 A Victoria Park Rd., E.9).

Visi nariai prašomi dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

PAMALDOS VAKARŲ LONDONE

Šį sekmadienį, kovo 1 d., 12 val., 1 Courtfield Gardens, W.13, kun. J. Sakevičius laikys pamaldas Vakarų Londono lietuviams. Visi prašomi atsilankyti. Po pamaldų ten pat bus parapijiečių subuvimas-arbatėlė.

COVENANTO SISTEMA

Ši sistema veikia prie kiekvienos vyskupijos, todėl ir lietuvių bažnyčia turi teisę ją įsivesti.

Visi lietuviai, kurie moka pajamų mokesčius (Income Tax), gali joje dalyvauti, pasirašydami septyneriems metams pasižadėjimą, kad aukoja bažnyčiai išlaikyti po atitinkamą sumą kas savaitę, mėnesį ar kartą per metus.

Kas sudaro tą sumą? Jūsų auka bažnyčioje. Ateina šeima į bažnyčią sekmadieniais, ir kiekvienas jos narys aukoja, bet tie pinigai yra šeimos galvos, ir už juos jis jau yra apmokėjęs pajamų mokesčius. Bet tie pinigai aukojami geriems darbams ir pagal valstybės įstatymus neturi būti apdedami pajamų mokesčiais. Bažnyčios atgauna mokesčius nuo tų paaukotųjų geriems darbams sumų. Kuo daugiau žmonių dalyvauja toje sistemoje, tuo daugiau bažnyčia atgauna.

Visi Londono lietuviai prašomi įsijungti į šią sistemą.

Lietuvių bažnyčios rektorius kun. dr. J. Sakevičius, MIC, tvarko tą reikalą. Pasirašant pasižadėjimą (tai yra tam tikras dokumentas mokesčiams tvarkyti, bet ne pasižadėjimas daugiau aukoti ar ką), reikalinga su savimi turėti savo darbovietės adresą ir žinoti savo mokesčių inspektoriaus adresą. Toks adresas būna susirašinėjimuose su mokesčių inspekcija, ypač kai užpildinėjami mokesčių blankai. O tas adresas reikalingas, kad būtų galima pranešti mokesčių inspektoriui, jog tas ar anas žmogus įsijungė į Covenant Sistemą ir kad viskas būtų atžymėta mokesčių byloje.

Iš tos sistemos galima išsijungti bet kada — čia nėra jokių varžymų ar kliūčių, tai laisvas pasižadėjimas, geras darbas savo bažnyčiai.

S. K.

PARAPIJOS METINIS SUSIRINKIMAS

Vasario 1 d. Lietuvių Sporto ir Socialinio Klubo salėje įvyko metinis parapijos susirinkimas. Jam pirmininkavo Jonas Babilius, sekretoriavo Zigmas Juras.

Buvęs klebonas kun. dr. K. A. Matulaitis, MIC, padarė pranešimą maždaug už pusmetį, nes vėliau, apie vidurvasarį, kun. dr. J. Sakevičius, MIC, buvo paskirtas klebonu. Iš pranešimo paaiškėjo, kad Londone ir jo apylinkėse mirė 16 asmenų, vestuvių buvo 3, krikštų 2.

Klebonas padėkojo Bažnyčios rėmėjams, kurie prisidėjo savo aukomis išlaikyti vienintelę už Lietuvos ribų Europoje esančią bažnyčią. Jos išlaikymu turėtų rūpintis visos Anglijos lietuviai, nes čia yra visos Anglijos lietuvių katalikiškas centras, pro kurį pravažiuoja daug kitų kraštų lietuvių. Padėka reiškiama Adolfui Černiauskui, kuris atlieka daug mažesnių remontų.

PRIE TO STALO JIE SVARSTĖ

NEPRIKLAUSOMYBĖS KLAUSIMĄ

Buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministeris gen. K. Musteikis parašė knygą Prisiminimų fragmentai, kurią išleido Nidos Knygų Klubas.

Joje atskleidžiama nemaža tokių dalykų, kurių visuomenė iki šiol nežinojo. Dėl to susidomėjimas šia knyga didėja: ją užsisakė jau iš anksto tie, kurie nėra Nidos Knygų Klubo nariai.

Generolas meta žvilgsnį ir į ta paskutinįjį Lietuvos vyriausybės posėdį, kuriame buvo svarstoma, ar priimti sovietų pasiūlymą, ar priešintis. Gen. K. Musteikis knygoje pateikia ir brėžinį, kuris rodo, kaip vyriausybės nariai tame posėdyje buvo susėdę.

Nidos Knygų Klubo nariams knyga neužilgo bus išsiųsta.

Nenariai, kurie norėtų šią įdomią knygelę gauti, tesikreipia: Nida Book Club, 2 Ladbroke Gardens, London, W.11.

Knygos kaina 12/6. Užsisakant pinigus siųsti iš anksto.

Valentinui Ribokui ir žmonai už padovanotąjį šaldytuvą, Guogams už kilimą.

Toliau buvo nurodyta, kad balandžio 12 d. numatoma Europos vyskupo A. Deksnio vizitacija. Bus teikiamas Sutvirtinimo sakramentas. Visi lietuviai, kurie turi dar Sutvirtinimo sakramento nepriėmusių vaikų, prašomi galimai greičiau susisiekti su klebonu.

Klebonas kvietė visus, kurie gali giedoti ir dainuoti, jungtis į chorą. Kai choras gieda, būna daug iškilmingiau.

Buvo reikalinga padaryti smulkesnių remontų. Vėl planuojama prie bažnyčios statyti salę, kuri galėtų talpinti iki 100 žmonių. Reikalingas centrinis šildymas, bet tas reikalas kol kas atidėtas, kol bus galutinai išsiaiškinta, ar bus galima pristatyti salę.

Komiteto pirm. S. Kasparas apžvelgė parapijos komiteto kultūrinę ir socialinę veiklą. Baigdamas pranešimą, kėlė mintį, kad mūsų parapijos nariai turėtų būti gyvi ir veiklūs. Veiklai suaktyvinti reikalinga, kad aktyviau būtų dalyvaujama lietuviškose pamaldose ir bažnytiniame chore. Parapijiečiai turėtų dalyvauti savo parapijos organizaciniame reikalų svarstyme ir jų sprendimuose, nes iškyla klausimai, kurie liečia mūsų parapijos ateitį. Bažnyčios ir klubo suartinimo klausimas, net galimas dalykas, kad jie abu būtų po vienu stogu. Kalbėjo apie parapijos priaugančio jaunimo auklėjimą lietuviškoje dvasioje ir gerais katalikais, kol tas jaunimas dar priklauso nuo tėvų. Parapijos darbo baras platus, reikalinga talka ir labai įvairi; vieni gali pasiimti vadovauti savaitgalio mokyklai, kiti mokytojauti, treti, kurie turi sportinę gyslelę, vadovauti sportui, dar kitiems yra įvairių bažnytinių draugijų, kurios laukia vadovų.

Iš parapijos kasininko Jono Babiliaus pranešimo paaiškėjo, kad parapija turėjo pajamų 1273 sv., o išlaidų 1119 svarų. Banke 1970 m. sausio 1 dieną buvo 154 svarai.

Revizijos komisijos vardu Zigmas Juras perskaitė revizijos pranešimą, kuris patvirtino piniginę apyskaitą.

Parapijos vadovybėn išrinkti: pirmininku — S. Kasparas, vicepirmininku — Ig. Dailidė, kasininku — J. Babilius.

Komitetan išrinkti J. Guoga, J. Parulis, J. Šemeta, J. Čepaitis, S. Mockus, J. Dirvonskis; kolektoriais S. Starolis, A. Knabikas, J. Tonkūnas. Revizijos komisija: A. Černiauskas, R. Namajuška, Z. Juras.

S. K.

G. KAULĖNAS — ŠEIMOS ŽMOGUS

Londone gyvenęs ir Nidos spaustuvėje dirbęs Gediminas Kaulėnas susituokė Čikagoje su lietuvaite Vida Orintaite.

Gedimino Kaulėno tėvas yra Algirdas Kaulėnas, buvęs pirmasis „Britanijos Lietuvio" redaktorius, o vėliau iki savo mirties redagavo Čikagoje išeinančią „Laisvąją Lietuvą".

DERBY

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Vasario 14 d. Derbio lietuvių klubas surengė nepriklausomybės minėjimą. Jį atidarė klubo pirm. Pranas Makūnas, pakviesdamas prie garbės stalo Vyčio Kryžiaus Kavalierių Joną Krušinską, daktarą J. Mockų, DBLB pirm. S. Kasparą, Nottinghamo jaunimo grupės vadovę E. Vainorienę, Mansfieldo — Oną Jasevičiūtę-Hill.

Po įvadinio žodžio pirmininkas pakvietė atsistojimu pagerbti visus kovotojus, kurie žuvo, kad Vasario 16 aktas taptų kūnu.

DBLB pirm. S. Kasparas prabėgomis nukėlė minėjimo dalyvius į praeities istorinius įvykius.

Meninę dalį atliko kartu Nottinghamo ir Mansfieldo jaunimas, padedamas savo vadovų. Pradėta montažu Tėviškėlė, kurio metu O. Jasevičiūtė-Hill deklamavo O. Dieve geriausias. Vanda Kurtinaitė deklamavo Tu mažytis debesėli, Loreta Perminaitė dainavo solo Tavo akys, O. Jasevičiūtė-Hill su dukra sudainavo duetą Tykus vakaras, L. Perminaitė — Naktis be mėnulio ir Santa Lucia. Čia vėl pasirodo su dainomis Dalia Vainoriūtė, Nijolė Vainoriūtė ir Loreta Perminaitė, sudainuodamos Kaip ežeras bangavo, Perminaitė viena — linksmą anglišką dainelę Darling Home. Grupių vadovės E. Vainorienė ir O. Jasevičiūtė-Hill suvaidino komišką dainą Dėdukas iš Vilniaus. Programa baigiama meninės dalies išpildytojų ir žiūrovų bendra daina Plaukia Nemunėlis ir Tautos himnu.

Programos vadovės buvo daktaro J. Mockaus apdovanotos gėlių puokštėmis.

Toliau minėjimas jau vyko prie bendro vaišių stalo, kuris buvo labai turtingas. Besivaišinant pasidalyta mintimis ir pridainuota daugybė liaudies dainų. Nežiūrint labai šalto oro, minėjimas buvo gausus. Iš Nottinghamo atriedėjo net visas autobusas, iš Mansfieldo pavienėmis mašinomis. Būta svečių ir iš kitų koloniju.

Rytojaus diena kun. A. Geryba laikė pamaldas Derbio lietuvių kolonijai ir pasakė labai jautrų pamokslą iš šių dienų gyvenimo.

Girininkų Kalnas

MŪSŲ RĖMĖJAI

Apsimokėdami už „Europos Lietuvį" ar Nidos Knygų Klubo leidinius, šie tautiečiai buvo malonūs pridėti aukų lietuviškam spausdintam žodžiui paremti: 5 sv. J. Pumeris, 1 sv. 2 šil. V. Girėnas, 2.50 dol. M. Sturonienė, 6 šil. K. Skudutis, 5 šil. M. Kugrėnas, po 0,50 dol. A. Nagys ir K. Čiečys, po 3 šil. V. Budrys, J. Naudžiūnas, J. Kuliukas, J. Strumskis, D. Gintas, P. Kybartas, K. Kamarauskas, A. Kuzmickas, J. Narbutienė ir Ig. Šimkus.

KLUBO AUKA

Pr. Rumšos vadovaujamas Chicagos Senasis Britanijos Lietuvių Klubas atsiuntė 20 dolerių auką „Europos Lietuviui".

„Europos Lietuvio" leidėjai — Lietuvių Namų Akc. Bendrovė pasiuntė Klubui padėką už auką.

Be to, Klubas pranešė, kad jis yra paskyręs 90 dolerių užsakyti anglų kalba leidžiamajai Lietuvių enciklopedijai kuriam nors Britanijos universitetui ar kitokiai institucijai. Pasiūlyta užsakyti Londono universitetui, kuriame ir lietuvių kalba dėstoma.

KELIONĖ Į ROMĄ

Kelionių agentūra nori, kad D. Britanijos lietuvių, važiuojančių į Romos apžiūrą ir iškilmes, sąrašas būtų įteiktas iki kovo 9 dienos.

Išvykai jau užsirašė gražus būrys. Jei dar kas norėtų vykti, tuojau praneškite kun. S. Matuliui, MIC, 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham, NG2 6AH. Telef. 8573P.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

BIRMINGHAMAS — kovo 1 d., 11 val., 21 Park Rd., Moseley, B. 13. Iš vakaro ir po pamaldų parapijiečių lankymas.
NOTTINGHAMAS — kovo 1 d., 11.15 val., Židinyje.
COVENTRY — kovo 8 d., 12.45 val., St. Elizabeth's. Prieš pamaldas ir po jų parapijiečių lankymas.
DERBY — kovo 15 d., 11 val., Bridge Gate.
ECCLES — kovo 8 d., 12.15 val.
GLOUCESTER — kovo 7 d., 13 val., St. Peter's, London Rd.
STROUD — kovo 8 d., 12 val., Beeches Gr.
BRADFORD — kovo 1 d., 12.30 val.
NOTTINGHAM — kovo 8 d., 12.30 val., St. Patrick's bažn.
BRADFORD — kovo 15 d., 12.30 val.
HALIFAX — kovo 22 d., 12 val., St. Columcille bažn.
BRADFORD — kovo 29 d., 12.30 val. — Velykų pamaldos su solo giesmėmis.

BRADFORDAS

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI BRADFORDE

Vasario 28 d., 6 val., Vyties klubo patalpose rengiamas **Vasario Šešioliktosios** minėjimas.

Programoje: oficialioji dalis, A. Bučio 6 paveikslų vaizdelis „Amžių bėgyje", ir Ažalynas rengia savo programos dalį.

Visi lietuviai kviečiami dalyvauti.

DBLS Bradfordo Sk. Valdyba

PAMALDOS UŽ TĖVYNĘ

Netikėtu sutapimu vasario 15 d. St. Ann's bažnyčioje Šv. Mišios už Lietuvą — jos Nepriklausomybės paskelbimo metinėse — buvo atlaikytos naujomis apeigomis — visą laiką naudojant lietuvių kalbą.

Vysk. A. Deksnio pavedimu atsiųstos patogiai išleistos „Šv. Mišių" knygelės padėjo visiems pamaldų dalyviams sekti pamaldų eigą ir aktyviai dalyvauti atsakinėjant.

Pamaldų metu Vanda Galbuogytė įsijausdama sugiedojo dvi lietuviškas giesmes, kurios trumpai akimirkai nukėlė dalyvius į Tėvynę, pavedant gimtąjį kraštą Aukščiausiojo globai.

Pamokslo metu kun. kapelionas ilgėliau sustojo prie tremties lietuvių pareigų — ne tiek skųstis, maginantis praradimo agonijų gražbylyste, kiek ryžtis laisvu įsipareigojimu aktyviai dalyvauti patriotiškuose ir religiniuose susibūrimuose, nugalint savo abejingumą ir veiklos entuziazmu įnešant daugiau šilumos į tarpusavį sugyvenimą.

Šias Šv. Mišias už Lietuvą, pagerbdama savo velionio vyro atminimą, paprašė Em. Dičpetrienė.

Pamaldos buvo užbaigtos visiems bendrai giedant Tautos Himną.

Buvęs

****

NAUJAUSIOS ILGO GROJIMO PLOKŠTELĖS:

Vaclovas Daunoras — šioje plokštelėje šios dainos: „PAMYLĖJAU VAKAR", „DĖDĖS JONO POLKA", „TŲ MERGELIŲ DAINAVIMAS", „JAU SAULUTĖ LEIDOS" ir kitos. Puiki plokštelė.

„LAUKSIU TAVĘS". Lengvos muzikos plokštelė.

Vienos plokštelės kaina su persiuntimu £2. 15. Puikūs tautiniai rūbai, gintaras, žemėlapiai. Rašyti:

„DAINORA", 14 Priory Rd., KEW — SURREY.

****

MIRĖ PRANAS ULBA

Vasario 11 d. Cranforde mirė Pranas Ulba. Velionis visą laiką gyveno lietuvių šeimoje ir ten užbaigė savo amžių. Jis mirė turėdamas 74 metus, jau senokai ir nesveikavo, dėl to ir iki pensijos neišdirbo.

Lietuvoje liko jo žmona ir vaikai su šeimynomis, tai dar ir siuntinėlių pasiųsdavo.

Velionis pageidavo, kad jo pelenai būtų pasiųsti į Lietuvą, į Sedą, iš kur jis atvyko. Vasario 18 d. kun. S. Matulis atliko bažnytines apeigas. Dalyvavo keletas lietuvių. Velionies karstas palydėtas iki krematoriumo Ketteringe. Kun. S. Matulis priminė, kad tai pirmas iš lietuvių, kiek jam teko laidoti, kurio kūnas bus sudegintas ir pelenai nusiųsti ten, kur patsai gyveno.

Tebūnie tau, Pranai, lengva ir miela Lietuvos žemelė, į kurią žada grįžti tavo pelenai!

J. Liobė

COVENTRY

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

DBLS Coventrio Skyriaus Valdyba vasario 28 d., šeštadienį, Lenkų atsargos karių klubo salėje, Whitefriars Lane, Coventry, rengia **Nepriklausomybės šventės** minėjimą.

Tai dienai pritaikytą paskaitą skaitys D. Banaitis, svečias iš Rochdalės. Meninę dalį išpildys DBLS Manchesterio Jaunimo skyrius, vadovaujamas B. Snabaitienės.

Po programos šokiams iki 1 val. ryto gros E. Dragūno vadovaujama kapela. Baras su įvairiais gėrimais ir užkandinė veiks iki 12 val.

Visus vietos ir kitų apylinkių lietuvius su draugais ir pažįstamais maloniai kviečiame gausiai atsilankyti —praleisti linksmai laiką.

Programos pradžia 7 val. vak. punktualiai. Salė atidaroma 6 val. vak.

Skyriaus Valdyba

MANCHESTERIS

DBLS NARIŲ SUSIRINKIMAS

DBLS Manchesterio Skyriaus Valdyba kovo 8 dieną, sekmadienį, 5 val. p.p., Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo patalpose šaukia savo skyriaus narių susirinkimą. Visus narius prašome dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

IR VĖL TĘSIAME VISUOMENINĮ GYVENIMĄ

1970 metai sutikti Ramovėnų suruoštame pobūvyje. Kad ir kukliau sutikta (darbo diena), bet labai nuoširdžiai pasižadėta padirbėti lietuviškajai idėjai.

Tradicinė vaikų eglutė sutraukė visas šeimas į klubą. Vėlgi organizacijų sveikinimai. Skautų ir mokyklos vaikučiai surengė gražų montažą, kur šokiai, dainos, giesmės, gyvieji paveikslai mus tiesiog žavėjo (valio Kutkutei, Lipkevičiūtei!). Kalėdų senelis (Šiaučiulis), be saldumynų ir dovanų, atsinešė iš Lietuvos slaptingų gėrimų, kurie visus gerokai pralinksmino. Tėvų k-to vaišės mažiems ir dideliems suteikė lietuviškos šeimos malonų jausmą.

Mūsų klubas surengė jaukų vadinamąjį blynų balių. Moterų būrelio virėjos-šeimininkės nesigailėjo triūso, tad vėl šypsojomės, ragaudami kugelio, įvairių blynų bei užkandžių. Suskambėjo daina, bičiuliškas pašnekesys ir alučio-putučio „Sveiks, kaimyne!"

Atėjo ir Vasario 16 iškilmės. DBLS senimo ir jaunimo skyriai gerokai pasiruošė ir ta istorinės dienos minėjimą pristatė pasigėrėtinai. Tos dienos kalbėtojas kun. J. Kuzmickis kvietė žvelgti daugiau ateitin ir kreipti daug daugiau dėmesio į mūsų jaunimą, jei nenorime dingti iš horizonto.

Solistė V. Gasperienė davė visus sužavėjusį koncertą. Tai gabi, talentinga ir puikiai valdanti balsą bei artistinį pasireiškimą dainininkė. Ji bus laukiama mančesteriškių ir ateityje. Jaunimo skyrius pašoko septynis tautinius šokius. Visi šoko apsirengę gražiais tautiniais rūbais ir vis įneš dami naujų variantų, daugiau žaismo, šypsenos, nukėlė mus į gilią senovę ten, kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka. Rengėjai, nesigailėdami savo kuklių lėšų, visus vaišino, apdovanojo gėlėmis, šokantiems pakvietė šaunius griežikus ir nesišykštėjo visiems atsidėkoti.

Ta iškilminga proga Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos ir Švietimo Tarybos apdovanoti mokytojai D. Dainauskas ir A. Podvoiskis buvo iškviesti scenon, kur jiems koordinacinio k-to pirm. kun. V. Kamaitis įteikė iš Amerikos prisiųstus padėkos lapus-diplomus.

Baigdami minėjimą visi sugiedojo mūsų himną.

Turime ir rūpesčių. 22 metai šioje šalyje daugelį susendino, nemaža kam sušlubavo sveikata. Tad iškilmės sutraukia daug mažiau tautiečių, o jaunuomenė dar per jauna. Bet, nežiūrint to, visos organizacijos ruošiasi, planuoja ir šiuos metus praleisti energingai po mūsų trispalve vėliava. Sėkmės visoms toms darbščioms bitelėms, nešančioms lietuviškos idėjos medutį!

D. Dainutis

VOKIETIJA

LIUBEKAS

PAMINĖTA NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTIS

Liubeke gyvenantieji lietuviai Vasario 16 Akto pasirašymo 52 metų sukaktį paminėjo vasario 8 d. pamaldomis Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje, Parade. Kun. S. Ren atlaikė šv. Mišias ir pasakė pamokslą (dekanas V. Šarka tuo laiku buvo susirgęs). Po pamaldų bažnyčioje įvyko jaukaus pobūdžio susitikimai, kaip pas kai kuriuos mūsų tautiečius namuose, ir buvo nuoširdžiai pabendrauta bei prisiminta Nepriklausomybės metų pergyventi laikai tėvynėje.

Liubeke mūsų tautiečių gyvena jau maža, bet jie savo tautos šventės niekados nepraleidžia nepaminėję ir, kiek savo pajėgomis išgali, visuomet gražiai ir solidariai atšvenčia. Tuomet ir eilinio pobūdžio nesutarimai nustoja galioti.

Šiaip nieko daugiau tuo tarpu naujesnio. Žiemužė mūsų Šiaurėje tęsiasi ir toliau. Sniego kaip užvertė praėjusių metų gruodžio mėn., taip jis stovi ir šiandien. Vokiečių spauda rašo, kad tokios pastovios žiemos po karo dar nebuvo. Iš tėvynės rašo, kad ir pastaroji žiema yra gana šalta ir snieginga. Vietomis yra buvę per 35 laipsniai šalčio. Šalčiausia Lietuvoje zona yra laikoma Varėna.

J. Pyragas

NOTTINGHAMAS

DBLS SUSIRINKIMAS

Kovo 1 d., sekmadienį, 12 val., tuojau po pamaldų, Jaunimo Židiny (16 Hound Rd.) kviečiamas DBLS skyriaus **visuotinis narių susirinkimas.**

Darbotvarkėje: atstovo rinkimai į visuotinį DBLS suvažiavimą Londonan, taip pat LNB akcininkų įgaliojimai ir pageidavimai suvažiavimui ir kiti klausimai.

Skyriaus Valdyba

ŠV. KAZIMIERAS

Lietuvos globėjo šv. Kazimiero šventė Židinyje bus paminėta kovo 1 d., per pamaldas 11.15 val.

Kovo 4 d. Židinyje kazimierinės pamaldos bus 7 val. vakare.

WOLVERHAMPTONAS

SPORTAS

Viltis šiais metais žaidžia dviejose lygose — Wolverhamptono krepšinio lygoje ir viso Midlando I divizijoje.

Neseniai jiems teko gerai supliekti buvusius Wolverhamptono lygos čempionus — C. B. Smith Ltd. krepšinio komandą 83:43. Šios rungtynės, tiesą sakant, buvo varžybos savojo jaunimo prieš savo senuosius, nes C. B. Smitho komandoje žaidžia visi senieji krepšinio Vilties komandos žaidėjai — U. Manga, V. Kelmistraitis, R. Carteris, B. Viliūnas.

Vilties jaunime labai gerai pasirodė P. Petkevičius. Wolverhamptono lygoje viltiečiai stovi antroje vietoje ir pasiekė pusfinalį Bert Williams taurės varžybose. Midlando lygoje jiems sekasi sunkiau, nes po ilgų kėlinių dažnai pralaimėjo, bet tik keliais taškais. Jie gražiai sužaidė prieš Old North's, kurie vyrauja I divizijoje. Jie nustebino visus, gražiai žaisdami ir laimėdami.

Kelmistraitis dėl laiko stokos nebetreniruoja šios komandos. Jie treniruojasi patys ir yra padarę gerą pažangą.

Gerą pažangą yra padaręs ir V. Bandonis, bet gaila, kad jis, užimtas mokslu, negali lankytis treniruotėse. P. Petkevičius žada stoti į universitetą, dėl to lietuvių žaidėjų beveik visai nebeliks.

Narių rėmėjų skaičius yra sumažėjęs, o išlaidos padidėjo. Nors klubas ir išsiverčia, bet nėra lengva. Žaidėjai patys moka po 5 svarus metams ir po šilingą už rungtynes.

Bet rėmėjai turi apsigalvoti, ar klubą verta laikyti ir remti. Netolimoje ateityje turėsime metinį susirinkimą, kuriame ir bus svarstomas šis klausimas.

Klubo valdyba dėkoja visiems klubą parėmusiems, ir dar atskirai pagarba klubo nariams rėmėjams! Jų parama — penki šilingai metams — sudaro pagrindinį kapitalą ir yra moralinė parama, vertesnė už pinigą. Klubas geriausių linkėjimų siunčia ir visiems buvusiems nariams Amerikoje, Kanadoje ir Australijoje ir išsisklaidžiusiems visame plačiame pasaulyje, kurie dažnai klubui siunčia geriausius linkėjimus.

V. Kelmistraitis

KIPRO PETRAUSKO PLOKŠTELĖ

Lithuanian Arts Club išleistąją Kipro Petrausko dainų ir arijų plokštelę galima užsisakyti: R. Baublys, 55, Ringmer Ave., London, S.W.6.

Nusipirkti galima ir Lietuvių Namuose Londone pas A. Žukauską.

Plokštelės kaina Anglijoje ir Europoje 39/6 šil. (persiuntimas Anglijoje 3 šil., Europon 6 šil.), Amerikoje 7 dol.